ТОЛАМАШ СОВДАХА ХЬАМСАРЧА ПАРТЕ XXII-ча СЪЕЗДА СИЙНА

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО
свет

АРАДУВЛ 1923-ча шера денз

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

№ 69 (2590) • КIиранди, 27 август, 1961 шу. • Мах 2 кеп.

Ханнахьа кийчъе культпросветучреждениеш

Укх деношка, шерра КПСС Программа проект ювцаш, хьамсарча парте де лаьрхIача турпалча гIулакхаша дегаш гIоз а дахьа, КПСС XXII-ча съезда сийна тIаийца декхараш ханал хьалха кхоачашдара, дерригa советски халкъ санна, республика къахьегамхой чуийнна къахьегаш болча хана, доккхий декхараш латт культура болхлошна хьалхашка. Хlара клуб хила еза тайп-тайпарча формаех пайда а эцаш, тIаийца декхараш кхоачашдара къахьегамхошта цахаддаш новкъостал лоаттадеш, дикагIбарий опыт шерра дIа-юха йовзийташ. Къаьстта терко тIаяхийта еза КПСС Программа проект кIоаргагIа берригача къахьегамхошта дIайовзийтаргйолаш болх вIаштIехьбаккхара. Цу хьакъехьа культура болхлой декхарийла ба ерригача клубашка Программа чулоацам гойташ йола тайп-тайпара стендаш кийчъе. Программа тIа белгалдаьха доккхий гIулакхаш кхоачашде йиш йолаш долга, хIаьта уж толамца кхоачашдара хIанззехьа хIаране ший участке боккхача кхетамца къахьега дезилга дика дIадовзийта деза берригача къахьегамхошта. Иштта из болх вIаштIехьбаккхара чIоагIа лоархIаме да ерригa культура учреждениеш хIанззехьа Iанга кийчъяр.

Из гIулакх кхета а деш республика цхьайолча районашка ханнахьа йоакхо яьй Iай парггIата болх бе йиш хургйолаш культпросветучреждениеш кийчъяра.

ЧIоагIа сий ду къахьегамхоша Шаьла районерча Колхозное яхача юртарча шоай клуба. Сакъердаме я цига колхозникашта массаза а. Клубе геттара дика вIаштIехьбаьккхаб гойтара агитаци лелаяра болх а. Оттаяьча планах гIулакх ду кхашка болх беш болча механизаторашта, дIа-юха йовзийт дикагIбарий опыт, берригача къахьегамхошта шерра ювц КПСС Программа проект. Клуба балха юкъе хьинаре дакъа лоац комсомольцаша, кагирхоша.

Iа тIаккхачар хIанз тхона кхераме дац, йоах клуба болхлоша. Мел эшача хIаманца хIанззехьа Iалашъяьй оаха тхоай клуб. Иштта дика ремонт а яь, доагамца Iалаш а яь дика кийчъяьй Шаьла районера, кхьйолча дукхача моттигашкара культпросветучреждениеш а. Района кулгалхоша ханнахьа йоакхо яьй цу лоархIамерча гIулакха.

Цу тайпара Iанга культпросветучреждениеш кийчъяь моттигаш я республика тайп-тайпарча районашка. Цхьабакъда, дукхагIа йолча районашка из лоархIаме болх тесса лелабу. Геттара ледара латт из болх Грозненски районе. Цига дукха я вIалла ремонт е йолаянза йола клубаш. Ала йиш яц цу районерча Толстов-Юрт, Комсомольски, Кулари, Алхан-кала яхача юрташкара клубаш хIанзале Iанга кийчъе йиш хиннаяц. Цу гIулакха ерригa торонаш йолаш я. Духхьал кулгалхоша цу гIулакха дукха терко ца яр да из.

ЧIоагIа тIехьатетт культура учреждениеш Iанга кийчъелга Наьсарен районе а. Цига дукха клубаш я ремонт яь яланза, хIаьта ремонт яьяле а цхьаяраш яц кийчъяьрашца лархIа йиш йолаш, хIана аьлча моттигаш нийслу кораш кизгаш тоханза, тховнаш, наIараш тоаянза. Культпросветучреждениеш кийчъяра чIоагIа во терко ю цу районерча цхьаболча юрта Советий председателаша, масала, Яндре а кхыча юрташка а. Из гIулакх кхы дIахо ла мегаргдолаш дац. Кхетаде деза цу тайпарча кулгалхоша культура учреждениеш боккха низ болга а, хIаьта уж ханнахьа Iанга кийчъяра гIулакх чIоагIа лоархIаме долга а.

Урус-Мартановски районерча дукхагIа йолча моттигашка дIайолаяьй клубашта ремонт, цхьабакъда, сов шортига лел уж балхаш. Иштта хьал да МагIалбика районе а. Геттара ледара латт культпросветучреждениешта ремонт елга Веденски, Первомайски, иштта кхьйолча а районашка.

Из гIулакх кхы дIахо ла мегаргдолаш дац. Культура учреждениеш Iанга кийчъяь йистеяха еза ха тIаккхаьчай. ХIанз ерригa торонаш оарцагIа а яьха, лоацача хана чакхбаккха беза из лоархIаме болх. Шерра дIадоаржаде деза цхьайолча колхозаша шоай чотах клубашта ремонт еш хилар. Тайп-тайпарча боахамий организацей кулгалхой декхарийла ба доагамца клубаш Iалашъяра новкъостал лоаттаде. Цахаддаш терко еш хила еза цу балха юртий Советаш. Клубаш Iанга кийчъяра юкъе дакъа лаца деза общественносто. Комсомола районий комитеташ декхарийла я цу балха берригa кагирхой юкъеоза. Клубаш ханнахьа тоаяр, цар болх сакъердаме а пайдане а хургболаш вIаштIехьбаккхар — из комсомольций сийлен декхар да. Районий центрашка, колхозашка, совхозашка, клубашта ремонт яра кагирхой воскресникаш де деза.

ХIанззехьа планаш а увттаеш, белгалъяха еза Iай клубашка хургйола керттера мероприятеш. ДIахо а ца хаддаш терко е еза репертуар тоаяра, хIара клубе дика самодеятельность вIашагIйоллара, самодеятельноста юкъе дукхагIа ночхийи гIалгIайи мехкарий хилийтара.

ХIанз кхы тIехьатетта йиш яц ерригa культура учреждениеш Iанга кийчъяр. Цу гIулакха сухалбе декхарийла ба района кулгалхой, районий культура отделаш, культура Министерство.

Ханал хьалха кхоачашъергья план

Укх тIеххьарча шин шера Урус-Мартановски райпромкомбината коллективо доккхий производственни толамаш доах. Хьу кийчъеш, цунах хIамаш еш толамца къахьег болхлоша, промышленни продукци арахецара план кхоачашъю, шоаш тIаийца декхараш кхоачаш а тIеххкхоачаш а дара къовсам лоаттабу.

ХIанз КПСС Программа проект йийшачул тIехьагIа чIоагIа тIоздаьннад цар дегаш. ДIахо йодача хана кхы а чIоагIагIа къахьегаргдолаш, кхы а доккхагIа толамаш доахаргдолаш уйлаш чуесса ба промкомбината къахьегамхой. Цар дош чIоагIа долга хов даьча балхашка хьежача. Хьалхарча ворхI бетта йола план 121 процент кхоачашъяьй, 42,1 эзар сом мах бола продукци еннай паччахьалкхенна планал совгIа.

ЧIоагIа къахьегаш я нов. Нурадиева хьалхле лелаю Рошни-Чински хьуна участок. ВорхI бетта йола план 140 процент кхоачашъяьй цо. Укх шера дикагIа болх бу бондарни цехо а. ВорхI бетта йола план 107 процент кхоачашъяьй цеха коллективо. Къаьстта дика болх беш ба цига бондарь Расуев Хьасан, пилорама мастер Демаев Джамалайла, иштта кхыбараш а.

Укх шера промкомбинато тIаийцад социалистически декхараш — 10 бетта йола план вай хьамсарча парте XXII-гIа съезд хьаеллача дийнахьа кхоачашъе, хIаьта шера йола план 5 декабре кхоачашъергйолаш а ба уж. Цу тайпарча толамаща накъа гIоргда тхо парте XXII-ча съезда, йоах райпромкомбината къахьегамхоша.

М. ЕШУРКАЕВ,
промкомбината месткома председатель.

ЛерттIа кийчо яьй хьажкIаш чуэцара

Наурски района «Россия» яхача колхоза укх шера планах ялатийна лаьрхIа 1000 гектар хьажкIаш дIае езар, хIаьта дIайийнаяр 1150 гектар. ХьажкIаш лелаерашта хьалхашка латта керттера декхар да ца а йойташ, из боккхача лоархIамера культура сихха чуэцар.

Из гIулакх толамца чакхдаккхара колхоза механизатораша ханнахьа 4 комбайн тоаяьй, хIаьта керда кхы а 4 комбайн а еннай царна.

Цул совгIа 890 тускар, 215 ящка кийчъяьй. 15 дийнахьа хьажкIаш чуийца яхара ерригa торонаш я колхозага. Цу гIулакхо торо хулийтаргья ха кхое а хьажкIаш кхом беш чуэца а.

Ялатийна лаьрхIа 150 гектара тIа хьажкIаш дайийнаяр Андриенко Федор керте латтача звенос. ХьажкIашта де деззача тайпара гIулакх дарах дикка тоаенна латт уж хIанз. Планах 30 центнер фуалъяьха хьажкIаш яха езача 45-46 центнер яха лерхI цо хIара гектара тIара. Цу гIулакхо хьагойт лаьтта дика доаццаше а хьажкIаш хьувкъийта йиш йолга. Ха а ховш даьд нов. Андриенкос хьажкIаш хьалкхееш деза балхаш. Республика берригача хьажкIаш лелаерашта санна доккхий декхараш латт цу звенона хьалхашка — сихеи ца йойташи хьажкIаш чуэцар. Уж чуэцара е еза кийчо яьй. ХьажкIаш чуэца керда комбайн еннай звенона. Тоъал да тускараш, ящкаш.

Общества рузкъа лорадара комсомольско-кагирхой посташ вIашагIъехкай колхозе. ХьажкIаш сихагIа чуийца йистеяхара 285 гектара тIара яраш кулг-кара чуэца лаьрхIад. Цу гIулакха хетадаь юрта бахача нахаца къамаьлаш даьд партийни организаце. Болх бергболаш волча хIара сага хов малагIча участке, звеноца ше болх бергба.

Ялатийна лаьрхIа хьажкIаш хьокхаргйолча участкашта юкъе гIолла наькъаш доахаш латт. Дика кийчо яьй ялат дIайидеча пункте а. Районера хьажкIаш хьаэцара де мел дезар даьд цига.

Коммунистически парте кердача Программа проект Iомаеш ба колхозникаш. Цу исторически документо кхы а хьинар айдаьд цар. Юрта боахама хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара шоай низ а хьинар а ца кходеш къахьегаш ба колхозникаш. Дукха ха йисаяц парте XXII-гIа съезд хила. Цу съезда сийленца накъа бахара «Россия» яхача колхоза къахьегамхоша лаьрхIад 15 дийнахьа хьажкIаш чуийца бовла, хьажкIаш дIаялара йола паччахьалкхен план 110 процент кхоачашъе.

ХьажкIаш чуэцара гIулакх дика вIаштIехьдаьккхад Ленина цIерахча колхозе а. Ялатийна лаьрхIа 945 гектар хьажкIаш дIайийнай цига. Уж хьажкIаш ца йойташи сихеи чуийца яхара ерригa торонаш йолаш я. ХьажкIаш чуэца цIена 4 комбайн я, тоъал тускараш да. ХIара звенона тIачIоагIъяьй вордаши автомашинаши.

Дика хьалкхеяьй хьажкIаш Ленина цIерахча колхоза звеньевойс нов. Солнышкина. ХIара гектара тIара 45 центнер хьажкIаш яха дош деннад звенос. Сихха хьажкIаш чуийца яхара е еза кийчо яьй звено членаша.

КПСС XXII-ча съезда доккхий къахьегама толамаш доахаш накъа бахара хьинар айдаь къахьегаш ба хIанз Наурски района къахьегамхой.

Б. БУЗУРТАНОВ,
(тха кор.).

ГРАФИКАЛ ХЬАЛХА ЛЕЛ БАЛХАШ

Сихбенна къахьегаш ба хIанз Шалински районера шекара завод хьалъеш бола совнархозе чуйоагIача № 3 йолча строительно-монтажни управлене болхлой. Парте XXII-гIа съезд хьаеллача дийнахьа шекар арахецаргдолаш завод йистеяккха лаьрхIад цар. Шоай дош чIоагIа лоаттаду болхлоша. ХIанззе а болабеннаб уж юкъ-юкъерча агрегата болх мишта бу а хьежаш тохкамаш де, хIаьта цхьа 10 дийнахь ерригача оборудованена а дергда тохкамаш.

Завод хьалъеча дика къахьегаш дукха а бригадаш я. Царех я нн. Симончик, Михайлов, Вахидов, Халадов керте латта бетонщиккий, нн. Кулаков, Евдокимов керте латта плотникий, иштта кхьйола бригадаш.

Къаьстта ала дезаш да нов. Васютин керте латтача слесарий-монтажникий коммунистически къахьегама бригадах. Грознера Колхозное яхача из завод хьалъеча юрта газопровод юллаш я из бригада. Газопровод йистеяларга хьежжа хургда завод болх бе йолаялийтара гIулакх а. Из дика кхетаду бригадерча берригача болхлоша. Къаьстта дика толамаш даха цар вIаштIехьдоал хIара болхлочун массехк говзал хиларах. Масала, слесарь а газоэлектросварщик а, тракторист а, трубоукладчик а, шофер а ва Качалкин Анатолий. Нагахьа санна моллагIа болхло цамогаш хилча цунна меттел балха дIаотт шоллагIвар. Цудухьа вIаштIехьдоал бригада хIара сменах йола балха нормаш тIехкхоачашъе. Иштта, июль бетта план 162 процент кхоачашйир бригада. Дика къахьег цо укх август бетта а. Графикал тхи ди хьалха йода из.

Гуш да управлене коллективо парте XXII съезда сийна ше тIаийца доккхий декхараш толамца кхоачашдергдолга.

М. КОСТЮК;
управлене партбюро секретарь.

ИНДЕ ПРЕМЬЕР-МИНИСТР ДЖ. НЕРУ СОВЕТСКИ СОЮЗЕ ВОАГIАШ ХИЛАР

1960 шера ше Инде ваха волаш СССР-а Министрий Совета Председатела Н. С. Хрущева Инде премьер-министр Дж. Неру Советски Союзе хьийхар. Цунна из раьза а хилар.

Премьер-министр Дж. Неру Москве кхоачаргва 1961 шера 6 сентябре.

ТIеххкхоачашдергда дош

Укх шера Грозненски района № 15 йолча шурий совхозо дIайийнай 3 эзар гектар хьажкIаш. Царех 1400 гектар ялатийна лаьрхIаи, 1600 гектар силоса лаьрхIаи.

ХIанз совхоза къахьегамхошта хьалхашка латтача декхарашта юкъе керттера декхар да чIоагIа къа а хьийга, дика хьувкъа а яь, хьу санна хьалъэтта тоаенна латта хьажкIаш 15—20 дийнахьа чуэцар. Цо торо хулийтаргья паччахьалкхенна хьажкIаш дIаялара план ханал хьалха тIеххкхоачашъе, дерригa хьайбаш дика дебадара, тоадара, царгара йоаха продукташ алсамъяхара эша доакъар Iалашде.

Семилетка кхоалагIча шера шоаш хьажкIаш дIайийнача кхай тIара хIара гектара тIара 40 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуэца дош деннад совхоза хьажкIаш лелаерхоша. Цу гIулакха вIашагIъелла 19 механизированни звено я цига. Цхьаболча звеньевойша кхы а лакхара декхараш оттадаьд шоашта хьалхашка.

Ставропольерча хьажкIаш лелаерхочо Денисенко Петра дIадоладаь гIулакх хьал а лаьца Ерригроссийски социалистически яхье а яьнна, Евдокимови, Сулимановi, Вагнери керте латтача механизированни звеной членаша лаьрхIад шоаш леладеча шиша бIаь гектар долча лаьтта хIара гектара тIара 60 центнерал кIезигагIа йоацаш фуалъяьха хьажкIаш чуэца, аьнна.

Шоаш денна дош цар тIеххкхоачашдергдолга гуш да цар участкашкарча хьажкIашка хьежача, Говра тIа вагIа саг къайлавоаккхаш лакха а хIара гIадамах шиша-кхоккха хьажкIа йоаллаш а я цар хьажкIаш.

ХIанз цхьаццайолча моттигашкара хьажкIаш чуэца болабеннаб хьажкIаш лелаераш.

МалагIа кхоачам баьб совхозо из лоархIамера культура ший ханнахьа ца йойташ чуэцара?

Цу гIулакха кийчъяьй «ККХ-3» яха хьажкIаш чуэца кхо комбайни, ка бола ялаташ чуэцаш йола 3 комбайни хьажкIаш чуэцаргйолаш тоа а яь, хьажкIаш чукхухьаргйолаш 40 совгIа автомашин, 6 трактора тIехьаювза тележка, кулгаца хьажкIаш чуэца кийчваьв 400 болхло. Дика асфальт а йилла кийчъяьй хьажкIаш Iойоассаергйола хьатташ а. Совхоза хьажкIаш лелаераша дош деннад уж ерригa хьажкIаш 15—20 балха дийнахьа чуийца яха.

М. ИСАЕВ.

Шера тIаийца декхараш—15-ча августа

Коа тIара оалхазараш дика хьалкхедара гIулакх дIадоладаьдар 1959 шера Шелковской района Ленина цIерахча колхоза коа тIара оалхазараш леладеча комсомолка Красноженова Нинас. Зооветеринарни болхлой хьехамах районе эгтара хьалха из йолаелар дрожжи теха доакъар коа тIарча оалхазарашта тела. Цудухьа эгтара дукхагIа фуаш гулдаьд цо. ДукхагIа фуаш гулдарах Ленина цIерахча колхоза КПСС обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советеи дIа-юха тела ЦIе байракх елар.

Нов. Красноженовас дIадоладаь дика гIулакх хьаллаьцад семилетка кхоалагIча шера Карпенко Ивана, Иванов Георге, Кравченко Марияс, Иванова Дарьяс. ХIара котамгара 120 фуъ гулде дош деннадар цар укх шера. Из декхар 25-ча августе кхоачашдаьд. Шоаца яхье баьнна Кирова цIерахча колхоза коа тIара оалхазараш леладераш дукха тIехьабитаб цар, районе хьалхара моттиг а йоаккхаш.

ХIанз кхы а доккхагIа толамаш доахаш хьабоагIа уж Коммунистически парте кердача Программаи Уставеи проекташа дегаш гIоз а дахьа. Карпенко Ивана, Иванов Георге, Кравченко Марияс дош деннад КПСС XXII-гIа съезд хьаеллача денга кхы а хIара котамгара 25 фуъ а гулдаь паччахьалкхенга кхы а 70 эзар фуъ дохка. Уж декхараш кхоачашдара хьинар айдаь къахьегаш ба уж.

С. СУЛИН.

Доакъар шортта Iалашдергда

КПСС Программаи Уставеи проекташа гIоздаьхача дегашца хьинаре къахьегаш ба хIанз Ведана районерча XX партсъезда цIерахча колхоза къахьегамхой.

Укх шера планах 1900 тонн гIожа доакъари 2000 тонн силоси кийчде дезаш да тхо.

ХIанз сихбенна баьца силос лаьттагIа йоллаш боахк колхоза № 4 йолча бригада членаш. Къаьстта хьинаре къахьегаш ба цу бригадацара Исбахиева Хамсат, Езидов Сайди, Вагапова Дедижа, иштта кхыбараш. Цар хIанзале 520 тонн баьца силос лаьттагIа еллай, хIаьта хIанз силоса лаьрхIа хьажкIаш хьокхаш а ба уж.

Во лелац тха колхозе гIожа доакъар кийчдара болх а. ХIанз колхозникаш сихбенна йол хьокхаш ба. Планах 800 тонн хьакха езача, хIанзале 833 тонн хьекха а баьннаб. Оаха хьокхачох дукхагIа йола буц лоаман босешка я. Иштта деш дола балхаш хала да, хIаьта а шоашта хулачох хало ца хеташ дийнахьара норма тIеххкхоачашъеш къахьег мангалхоша Исиев Ислама, Кагерманов Хас-Махьмада, Мутгадиев Джалайде. Цар 0,15 гектар хьакха езача 0,20 гектар ца хьокхаш цхьаккха ди дIадахийтац.

Массехк дош ала дезаш да Исиев Исламах а. Из ва 60 шу гаргга даьнна воккха саг. Эггара хьалха мангал хьакха болхлой арабаьннача дийнахьа денз ерригача ший звеноца йол хьокхаш ва нов. Исиев. Дийнахьара норма даим тIеххкхоачашъю цо.

Тха колхоза къахьегамхой, шоашта хьалхашка латта декхараш кхоачаш а деш накъа болх КПСС XXII съезда.

Т. ЯЦЕНКО,
колхоза агроном.

Хьайбашта Iана тоъал доакъар кийчдара шоай низ а хьинар а ца кходеш къахьегаш ба Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза дукха а механизатораш. ХIанз ерригa терко тIаяхийтай цар хьажкIий силос кийчъяра. Силос кийчъеш сийленца къахьегаш ба тракторист Семченко Алексейи комбайнер Кулбужев Матии. Дийнахьа нормах 4 гектар хьакха езача 5—6 гектар хьокх цар хIара гектара тIара 25—30 тонн моша доакъар а доаккхаш.

Сурта тIа: тракторист Семченко Алексейи комбайнер Кулбужев Матии моша доакъар хьокхаш боахк.

Д. ДЗАНГУБЕКОВА сурт.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкоме

Наьсарен, Шаьла, Наурски районий совхозашеи колхозашеи хьайбай продукташ яхара а кийчъяра а хьакъехьара социалистически декхараш лерттIа кхоачаш ца деш хиларах

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома бюрос белгалдаьккхар, хьайбай продукташ яхеи кийчъеи 1961 шера тIаийца социалистически декхараш Наьсарен, Шаьла, Наурски районий совхозашеи колхозашеи кхоачашдеш ца хилар.

10-гIа август тIаккхоачаш паччахьалкхенга дулх дохка кхаь кварталах тIаийца декхар Наьсарен районо 17,6, Шаьла — 40, Наурски — 58 проценти, хIаьта шура йохка тIаийца декхар Наьсарен районо 49, Шаьла — 64, Наурски — 75 проценти мара кхоачашдаьдац.

Во кхоачашду тхаи фуаши кийчдара декхараш а. Укх шера ворхI бетта 1960 шера цу хана доаккхаш хинначул дикка кIезигагIа дулх даьккхад Наьсарени Шаьлеи районий совхозаша. Наьсарен района совхозаша шура кIезигагIа яьккхай, хIаьта доахани жаи кIезигденнад.

КПСС обкома бюрос белгалдаьккхар, «Шалинский» совхоза директора нов. П. Н. Глотова, «Джалка» — нов. Х. У. Арсанукаева, «Октябра 40 шу» — нов. М. И. Хаматханова, «Назрановский» нов. А. И. Воробьева, Наурски района цхьайолча колхозий председателаша балха тIехьа дисциплина ца лелаеш хилари болх телха лелаш хилари, хьайбай боахам дегIабоалабара гIулакха таламастта хьалхле лелаеш хилар, шоаш тIаийца декхараш кхоачашдара бехктокхам ца хеташ гIулакх леладелга. Цунца мара дашха йиш яц цу боахамашка йолча йоккхийча торонехи кхоачамехи чIоагIа во пайда эцар, хьайбай продуктивность чIоагIа лохача боарама тIа хилар, дуккха хьайбаши коа тIара оалхазараши довр, доахан а хьайбай продукташ а лечкъаеш моттигаш хилар.

Иштта дола хьал эттад КПСС Наьсарен, Шаьла, Наурски райкомий бюрой оагIонгахьара хьайбай боахама тIахьожам ца лоаттабеш хиларахи совхозашка а колхозашка а социалистически декхараш кхоачаш мишта ду ца хьажарахи.

КПСС обкома бюрос иштта белгалдоаккх, 1961 шера тIаийца социалистически декхараш кхоачаш ца деш моттигаш республика дуккхача районашка, колхозашка, совхозашка хилар а.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома бюрос соцам баьб боахама бехктокхам ца хеташ хьалхле лелаярах, дулхи даьттеи кийчдара социалистически декхараш а паччахьалкхен план а кхоачаш ца ярах «Шалинский» совхоза директор нов. П. Н. Глотов балха тIара тIавоаккхалва, аьнна.

КПСС обкоме йолча парткомиссена тIадиллад нов. Глотов партийни бехктокхаме озара дешага хьожилга.

«Назрановский» совхоза директора нов. А. И. Воробьевнеи «Джалка» совхоза директора нов. Х. У. Арсанукаевнеи цIенхаштта выговор яьй.

«Октябра 40 шу» яхача совхоза директор М. И. Хаматханов бехктокхаме хиларе дIахо из балха тIа висареи ца висареи дош къоастадергда из отпускера юхавеча.

КПСС Наьсарен, Шаьла, Наурски райкомий, КПСС райкомий хьалхарча секретарий нн. Х. Х. Хаматханова, С. Б. Мизаева, В. К. Пожидаева обкома бюрос теркам тIабахийтар районий совхозашкеи колхозашкеи хьайбай продукташ яха а кийчъе а дола социалистически декхараш кхоачашделга вIаштIехьдоаккхаш цар тIахьожам лоаттабаь ца хилара. Юрта боахама министерствои (нов. Слюсарев) совхозий управлении (нов. Самарский) декхарийла я Наьсарен, Шаьла, Наурски районий боахамашта цар зоотехнически ветеринарно-профилактически болх вIаштIехьбоаккхаш, хьайбаш Iахара дусилгеи уж довлгеи дIадоаккхаш, хьайбай продуктивность лакхъеш практически новкъостал де. «Октябра 40 шу», «Джалка», «Терский» яха опытно-хьокхама совхозаш эгтара хьалха йоккха говзал йолча специалистащца Iалашъе еза, хIаьта иштта цу районий кхыдола боахамаш а кадращца чIоагIде деза.

КПСС райкомаш, райисполкомаш, совхозий директораш, колхозий правленеш, колхозийи совхозийи партийни организацеш декхарийла я хьайбай боахама хьалхле лелаелга хьадда тоаде, хьайбай фермашкара организаторски болх лакхбе, хьайбаш довргдоацаш, Iахара дусаргдоацаш, хьайбай продуктивность чIоаггIа лакхъергйолаш, 1961 шера тIаийца хьайбай продукташ яхареи кийчъяреи социалистически декхараш хIара колхозо а совхозо а кхоачашдергдолаш гIулакхаш оттаде а чакхдаха а.

КПСС обкома бюрос чIоагIйир 1961 шера августи сентябрьи бетташка хьайбай продукташ йохкара задани.

КПСС ПРОГРАММА ПРОЕКТ ЮВЦАШ

Районни партийни конференцешкеи собранешкеи

ГIулакхаш кIоаргагIа довзаш лелабе болх

Укх шера 23—24 августа хилар Шаьла района партийни конференци. Конференце йийцар Коммунистически парте кердача Программаи Уставеи проектехи парте райкома отчетни хана баьча балхахи йола докладаш.

«Советски Союза Коммунистически парте кердача Программа проектах» доклад йир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретара **А. Г. Цветкова.** Доклад йистеяьлча из ювца болабелар конференце делегаташ.

Эггара хьалха къамаьл дир Шаьла районе промышленни гIишлош хьалъеча Нохч-ГIалгIай совнархоза СМУ-3 партбюро секретара нов. Костюка. Паччахьалкхен план ханал хьалха кхоачаш а еш, парте XXII съезда сийна из хьаеллача дийнахьа денз Шалински шекара завод болх бе йолаялийта лаьрхIача СМУ-3 коллективо чIоаггIа болх баьлга белгал а доаккхаш, нов. Костюка хьоахадир гIишлош еча организацешка планировани йира гIулакх тоаде дезаш хилар, хIаьта цхьайола предложенеш а йоалайир цо.

— Дог тохадолийташ, гIоздоаккхаш хIамаш да вай парте кердача Программа проекта тIа белгалдаьраш, — йоах Ново-Атагински № 10 йолча школа-интерната директора нов. Умаевас. — ХIанз къаьгга хов советски наха вай мехка коммунизм хургхилар, хIаьта коммунизме яхаргьяр советски адамий хIанзара тIехье хилар. Тхоай цIенача, сий долча къахьегамца новкъостал дергда оаха, хьехархоша, керда Программа кхоачашъе.

— Парте кердача Программа проекто дегаш айдаь ба тха школера хьехархой, — йоах Автурински юкъерча школа директора нов. Дадакова,— массанега дешийтара закон дизза кхоачашдергда тха коллективо — из да парте съезда оаха кийчду совгIат.

ЧIоаггIа теркам тIабахийта ладийгIар делегаташа парте райкома кхалнаха юкъе беча балха отдела заведующе нов. Межидовас даьча къамаьлага. ХIанз а кхалнах къаьнача замах юхедисача воча гIулакхий Iоткъама кIалхара ца боалаш моттигаш я районе, дукха истий кхувлаш, йиIигашка ца дешийташ, йоах цо. Цхьаболча коммунисташта доастама хет шоай исташца, берашца кино баха, хIаьта дына духьаларча темах лекцеш еша, беседаш е лоархIабац. Цу тайпара гIулакхаш вIалла тардала йиш йолаш дац вай общества юкъе хIанз, вай мехка коммунизм хьалъяра Программа парте белгалъяьча хана.

ДIахо къамаьл даьча республикански госплемстанце парторганизаце секретара нов. Ивановас белгалдир Программа проекта тIа хьоахадаь хьайбай продукташ дукхагIа яхара наькъаш. ДукхагIа доахан хилийтара, племенной болх тоабара, доакъара база чIоагIъяра чотах кхоачашде лерхI парте дукхагIа хьайбай продукташ яхара декхар, йоах оратора. Цу даькъе дукха кхоачамбоацараш да Шаьла районе, во вIаштIехьбаькхаб искусственни осеменене болх, хьайбаш леладара культура лакхъянза яргьяц.

Пренеш йистеяьлча докладах боаггIаш бола соцам тIайийцар конференце. Бакъда, ала дезаш да чIоаггIа теркам тIабахийта парте Программа проекта тIа белгалдаь дерригa дешаш конференце дувзанцар, аьнна, хIаьта цу лоархIам болча документах лаьца конференце къамаьлаш дьраш а алхха интеллигенце викалаш мара бацар.

«Советски Союза Коммунистически парте кердача Устава проектах» йола доклад йир парте райкома секретара **В. А. Губенко.**

Къамаьлаш даьча «Шалинский» совхоза парторганизаце секретара нов. Томилина, «Джалка» совхоза парторганизаце секретара нов. Фоменко, «Шалинский» совхоза 5-ча отделене управляюще нов. Тарамова, иштта кхыбараша могайир парте Устава проект, хIара коммуниста вахара закон из хилар белгалдир.

Къамаьл даьча пенсионерка нов. Тырлика бакъахьа хет парторганизаце секретара, хIанз долчча тайпара коммунисташта хьалхашка цкъа яьца а Iеш шера шозза отчет ергйолаш гIулакх Устава тIа белгалдича, цу тайпарча гIулакхо, йоах нов. Тырлика, парторганизацей секретараш шоай балха бехктокхаме лоархIилга лакхдергда. Бехкага хьежжа парте член кандидаталла а воаккхаш из бехктокхаме оза веза, хIаьта цул тIехьагIа моллагIа вола парте кандидат санна парте членалла хьаэца а веза, хьалхагIа парте хилара цун стаж юхаметта а оттаеш, аьнна да кердача Устава проекта тIа, нов. Тырлика хет цу тайпара бехк баьча коммуниста стаж юхаметтаоттае ца эшаш.

Парте Устава проектах йолча докладах а соцам тIайийцар конференце.

Цул тIехьагIа конференце делегаташа ладийгIар парте райкома отчетни докладага. Доклад йир парте Шаьла райкома хьалхарча секретара **С. Мизаева.**

— Парте XXI-ча съездеи укх шера январе хиннача Центральни Комитета Пленумеи решенеш кхоачашъеш лелабаьб парте райкомо шийн болх,— йоах докладчика. — Пленума хьалхашка оттадаь декхараш кхета а деш, вай районерча къахьегамхоша дIайийнай 5500 гектар ялатийна лаьрхIаи 1400 гектар силоса лаьрхIаи хьажкIаш, 3000 гектар шекара свекла, хIаьта хIара гектара тIара 350—500 центнер шекара свеклаи, 50 центнер а кхы дукхагIа а хьажкIаши яха декхар тIа а ийцад. Уж декхараш кхоачашде торо йолаш ба районера къахьегамхой.

Цхьабакъда, йоах дIахо нов. Мизаева, соахкарчул кIезигагIа да района хIамаш дIайийна лаьтташ. Из нийса доацаш гIулакх да. ЛерттIа къа ца хьегар бахьан долаш бIаьш центнераш ка бола ялат паччахьалкхенна дIа ца луш йисай районера совхозаш, хIара гектара тIара 6—8 центнер мара даьккхадац из юккъера лаьрхIача.

Во латт районе хьайбай продукташ пачхахьалкхенга йоххара план кхоачашъяра гIулакх а.

Дика доашхаш дувц нов. Мизаева районе хьалъеш латтача йоккхийча промышленни предприятеех: шекара заводах, аьшкабетона конструкцей заводах, мясокомбинатах, иштта кхыярех дола дешаш, идеологически балха дешаш.

Ревизионни комиссе докладага ладийгIачул тIехьагIа пренеш йолаелар.

Шаьла район республике йоккхагIа ярех промышленни юртбоахамеи район я ала йиш я. Эзараш болхлой хургба кастта болх бе йолалургйолча шекар доаккхача заводе, хьалъеш латтача кхыйолча предприятешка болх беш. Из бахьан долаш доккхий декхараш кхоачашде дезаш хиннай парте райком дIаяхача отчетни хана.

Къамаьлаш даьча Колхозненски юртсовета председатела нов. Болтенкова, шекар доаккхача завода парторганизаце секретара нов. Алероева, «Джалка» совхоза керттерча агронома нов. Новакова, аьшкабетона конструкцей завода парторганизаце секретара нов. Жигулева, иштта кхыбараша дийцар бахача наьха хьашташ Iалашдара гIулакх районе во латташ хилар, районерча хьехархой, медицински болхлой йоаггIаш йола йоакхо еш ца хилар.

Дикка терко тIаяхийта дийцар коммунисташа районе бахача наха юкъерча кхетама болх ледара лелабеш хилар, дукха истий кхувлаш, йиIигаш деша ца ухийташ моттигаш хилар, торгови балхаш тIа кхалнах кIезига хилар, тунеядцашта духьалара къовсам тIагIертта лоаттабеш ца хилар. Пренеех къамаьлаш дир 15 саго.

Конференце къамаьл дир ССКП обкома секретара нов. Цветкова.

Отчетни докладах соцам тIайийцар конференце. Цул тIехьагIа парте керда райкоми, ревизионни комиссии, областной партконференце бахийта делегаташи а хержар.

* * *

Парте райкома хьалхарча Пленуме райкома секретаралла хержар нн. **С. Мизаев, В. Губенко, М. Махаджиев**

С.-Г. КОТИЕВ.

Совдоахаргда толамаш

20 августе «Надтеречный» совхоза кхоалагIча отделене партийни собрани хилар. Цу собране парте Программа проекта хетаяь доклад йир нов. Румянцевас.

Цул тIехьагIа къамаьл дир совхоза дикагIа волча тракториста Тутаев Ахьмада. Цо аьлар, аз дерригача дегаца къоабал ю вай парте Программа проект. ХьатIадоагIача 1962 шера комбайнага сихагIча скоростах болх а байташ дийнахьа 15 гектар хьокхаргья аз. Къахьегама овсарле, 1,5-зза лакхлургья, хIаьта продукци хьайоаккхаш дIадодар 8,7 процент лохлургда. Адамий сийрда кхоане—коммунизм хьалъеча кхы чIоагIагIа а хьинаре а къахьега тIахьех аз вай болхлой — аьлар нов. Тутаева юххера ше йистевоалаш.

Цул тIехьагIа къамаьлаш дир Абдуразакова, Магомадова, Эдильханова, кхычар а.

Гулбеннача наха чIоагIа могайир парте Программа проект, из кхоачашъяра шоай низ кхоберг бац аьлар цар.

Советски Союза Коммунистически парте хургйолча XXII-ча съезда баха мабоаггIара накъа баха, 1 сентябрь тIакхоачаш 10000 тонн, вешта аьлча хIара Iатта 22 тонн силос кийчъе лаьрхIад кхоалагIча отделене болхлоша. Иштта, ханал хьалха кхоачашде дош делар цар КПСС XXII съезда сийна тIайийца дерригa декхараш а.

Б. БАШИРОВ.

ТОАЛУШ ЙОАГIА ЧЕРВЛЕННИ

Доккхий хувцамаш хургда вай мехка гарггарча шерашка. Исторен чухь ца хеза доккхий гIулакхаш да вай парте Программа тIа делаьрхIараш.

Боккхача сакъердамца ювц тха станице бахача наха Программа тIера ер моттиг:

«Хулаш-хулаш колхозни юртах дика тоадаь нах чубаха цIенош долаш, коммунальни гIулакх деш, бытовой предприятеш, культурнии медицински учреждененш йолаш йола, города хьисапе йола нах баха йоккхий пункташ хьахургья. Юххера а культурно-бытовой хьалашка диллача юрта баха нах городе бахараш санна хургба.

Городаи юртаи юкъера социально-экономически культурно - бытовойи башхалонаш дIаяхар коммунизм хьалъеш йоахача эггара йоккхагIа ярех цхьа котало хургья».

Дуккха хIамаш дагадохийт цу дешаша. Тамашийна доккха хIама да из — эзараш шерашка хинна городаи юртаи юкъера башхалонаш дIаяргхилар.

Партес лерхIаш йола из йоккха котало кхоачашхургхиларах тешал деш тахан дукха хIамаш да. Кхыметтел тха станице а я-кх, из кхы селла дикагIчарех йоаццашехь а, городаи юртаи юкъера башхалонаш дIайоалаш латтара белгалонаш.

Тха станице 6700 совгIа саг вах. Ужаш ба: эрсий, нохчий, украинцаш, корейцаш, эрмалой, гIумкий, негIий — берригаш а ткъаь ийс къамах бола нах. Станице Шелковской районе йоккхачарех лоархIаш йола колхоз я, шиъ машиннаькъа станци я, тоъала йоккха йола чхьагIар доаккха завод я, райпищекомбинаташ я, хIаьта райпромкомбината филиал, дорожно-эксплуатационни участок, Шелковскойи Наурскии районашкара ялат хьаийдеш йола хлебоприемни пункт, кхыйола предприятеш а я. Гуш долча бесса, алхха цхьа колхозникаш баьха ца Iеш, тха станице тайп-тайпара промышленни болхлой а бах. Цудухьа цу дуккхача бахархой хьашташ кхоачашдара лаьрхIа я станицера тайп-тайпара культурно-бытовой учрежденеш: шиъ школа (цаI — цхьайтта шерара производственни дешар долеи вож — бархI шерара интернати), барзкъаш тега мастерской, шиъ детяслии цхьа детсади, ткъо маьнги бола больница, пхи моттиг йола бераш ду цIа, амбулатори, кхалнаьха консультаци, станични культуран цIа, ахкан кинотеатр, ерригача района кхоачамбалла маькх е йиш йола пекарни, столовеш, тайп-тайпара тикаш, и кх. я.

Хоза салоIа моттиг я тха юрта юкъе культуран цIенна а станични Совета помещененна а хьалхашка йола парк. Тикаш, столовеш, кхыйола культурно-бытовой учрежденеш а цу парка гоннахьа я.

Къаьстта станица хозъеш да дукхагIдараш кирпишкех даь дола бахархой цIенош. Тха юртахой баша а башац хIанз моллагIа долча цIеноех. Шоай цIенош городерчарна тара хилар лов царна.

Бахархошта дезар кхоачашдар духьа а, цунца цхьана станица хозагIа хилийтар духьа а Станични Совето улицаш нийсса хургйолаш хедаду кердача цIеношта лаьрхIа дола лаьтташ, хIаьта дикагIа йола материалаш Iалаш а ю цIенош дечарна.

Ерригa станица электрифицированни а радиофицированни а я. ХIанз дукхачар цIеной тховнаш тIа телевизионни антеннаш а ягIа.

Тхоай станица тоаеш оаха даь балхаш мел дукха дале а, дIахойодача хана де дезараш кхы а дукхагIа да.

Укх гаргарча шерашка оаха де лерхIаш дукха балхаш да станицерча бахархой культурно-бытовой хьалаш тоадара. Эггара хьалха юрта водопровод йилла еза. ХIанз тха дукхагIча даькъе, артезиански гIувнашкара кхухь хий. Уж гIувнаш станице кхоъ мара яц. Цудухьа цхьабарашта уж юхе яле а, вокхарна гаьно я. Оаха лаьрхIад шиъ артезиански гIув вIашагI а теха, станица юккъе водонапорни башни е. Цун низ тоъаргба ерригача станице хий дIакхачийта.

Къаьстта дукха теркам бу юртсовето а бахархоша а шоай станица сомийи декоративнии гаьнаш егIа тоаяра.

Хоза хургья тха станицера улицаш. ХIанз-м машин хьал-Iо ма яххе а, дукха дом боал, из дехьеисехьеи дагIача цIеношта дIатIа а бода. Бакъда, иштта хургдац улицашка асфальт йиллача.

Цул совгIа, хIанз станицера улицаш бIехъю доахана, хьакхарчаша, коа тIарча оалхазараща. Цхьабакъда, колхоза экономика чIоагIъелча къахьегамхой тешабаргба шо-шоай доалахьа хьайбаш леладечул юкъара боахам айбар пайданагIа хиларах, хIанз а тIехь-тIехьагIа кIезига хул тха станице шо-шоай доалахьа хьайбаш леладу нах.

Шерра-шера дукхагIа а дикагIа а хургья станицера культура учрежденеш. ХIанз колхозо хьалъеш латт шозза вIаштIараяь культура Дворец. Ялх бIаь моттиг йола зрительни зал, библиотека, художественни самодеятельноста кружокий цIенош дола из Дворец городерчарел хIамма эсалагIа хургьяц.

Иштта, тха юртарча гIулакхаша а хьагойт хьамсарча парте де лаьрхIа гIулакхаш кхоачаш хургдолга.

А. БЕЛЯКОВ,
Червленнерча станични Совета председатель.

IИЛМАХОША ДУВЦ...

ХIара денна дегIаухаш а шерлуш а латт хьамсарча парте XXII-ча съезда дика накъа дахар духьа лаьца социалистически яхь. Укх деношка КПСС Программа проект ювцаш къоабалъеш а ба Сталински районера коммунисташ беррига къахьегамхой.

Дукха ха йоаццаш КПСС Программаи Уставеи проекташ ювцара хетаяь партийни собрани хилар Грозненски мехкдаьтта Iилма-тохкама институте.

Трибуна тIара къамаьл ду лабораторена кулгалдеча технически Iилмай кандидата нов. Н. Ф. Богданова.

«КПСС керда Программа,— йоах цо,— из советски халкъа ираза программа я, дерригача адамий сийрда кхоане я. Цхьабакъда, вай къахьегарца мара кхоачашхила йиш йолаш яц из сийлахь-йоккха Программа.

КПСС Программа юкъе йоккха моттиг дIалоац Iилмо. Советски Союза Iилмахошта хьалхашка доккхий декхараш оттадаьд Iилма дIахо дегIадоаладара, халкъа гIулакха Iалама рузкъехи низехи пайда дика эцара, ядерни физика, радиоэлектроника, атомни энерге, космос караерзаяра проблемаш кийчъяра.

Вай института Iилмахойи Iилман болхлойи коллектива эггара лоархIамегIарадар да мехкдаьтта химически процессашта тохкамаш делга, эггара кердагIа йола технологически методаш кийчъелга, халкъа боахама дерригача доакъошта лаьрхIа дика а дарегIа а йола искусственни синтетически материалаш хьаелга.

Парте Программа тIа белгалдоаккх производство йолча моттиге Iилман тохкамаш делга, Iилма производстваца дувзилга чIоагIа лоархIаме хилар.

Из исторически документ арадалар деэдеш института опытни базаи Грозненски нефтемаслозаводеи коллективашца цхьана парафинай лабораторе коллективо кхы тIа а декхараш тIайийцад шийна парте XXII-гIа съезд хьаелла ди тIакхачалехьа пропанаца деасфальтизаци яра наькъаца Озек-Суатски мехкдаьтта гудронах битум йоаккхаргйола а нефтемаслозавода кердача парафинови цеха растворитела чу хала йоаккхаш а дукха мах бодаш а йола ацетон дихлорэтанаца хувцаргйола а дешаш кийчдаь йистедаха аьнна».

«Хозача мехка дах вай, новкъостий! — аьлар ше къамаьл деш института лабораторена тIавиллача нов. А. Г. Малина,— Дунен тIа хьалха лаьттача наха дага мел лаьттар вай мехка кхоачашдеш латт.

Ший практически болх эггара хьалха латтача марксистко-ленински Iилмага гIолла чакхбоах вай парте. Цу Iилмо торо хулийт Iалам карадерзаде, наха хиланза даргдоаца рузкъаш тIа-тIа дукхагIа цунгара хьадаха.

Коммунистически сакхетам балара даькъе керттерча декхарех цаI а лоархIаш КПСС Программа проекто хьалхашка оттаду советски наха Iилманга гIолла дуне довзара декхар».

Собране къамаьл дир воккхагIа волча Iилман болхлочо нов. А. Н. Переверзова.

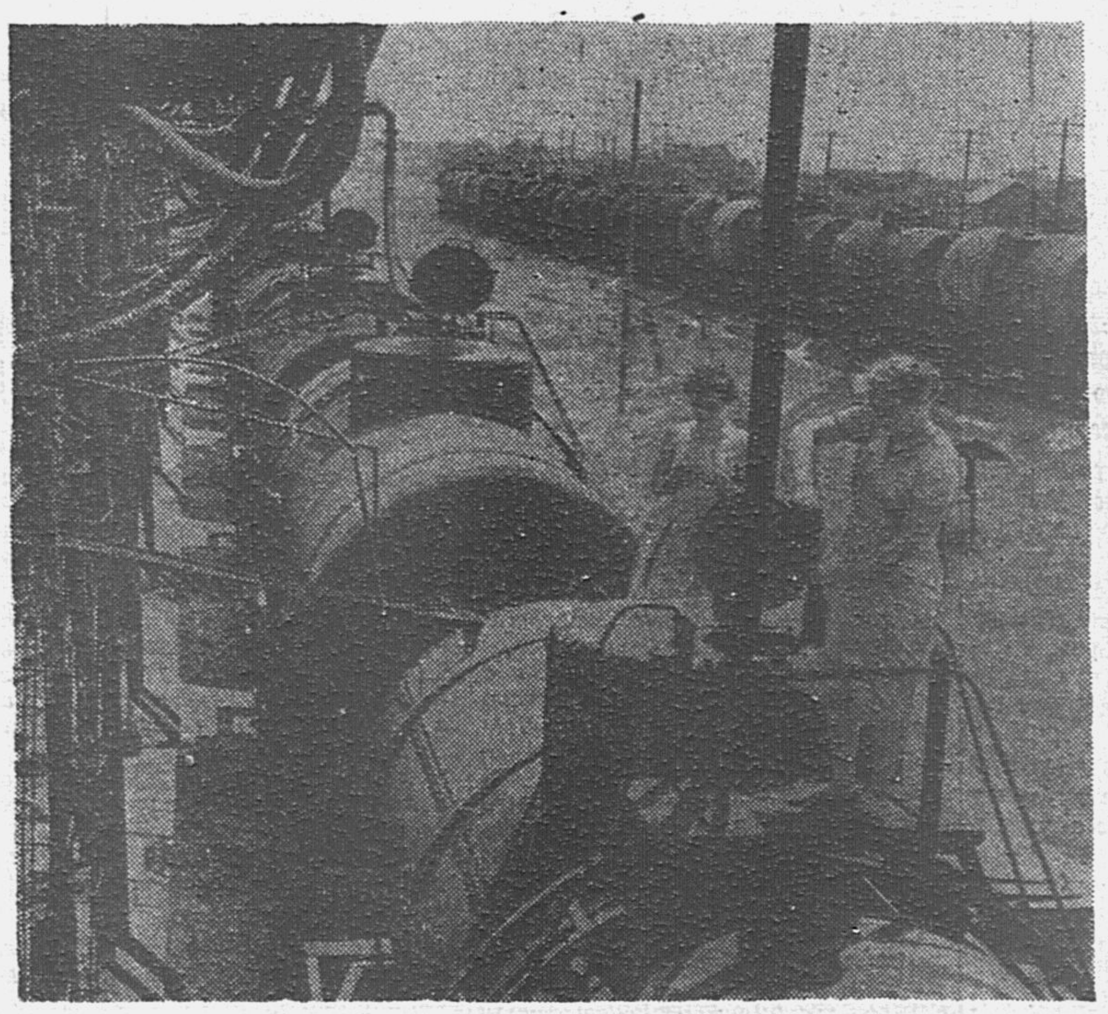
«Парте лоархIамегIа дола документ да коммунизм хьалъеш доаллача халкъа хьалха латта отряд хиларах тарра партех йола программни положенеш чулоацаш дола КПСС Устав,— аьлар цо.— ленински партийни вахара нормашка хьежжа, цо белгалдоах кердача этапе парте бербболча практически балха наькъаш. Цу тIа къаьгга хьахьокх парте чухьара демократи дIахо дегIайоалаяра, коллективни кулгалдара принцип нийса кхоачашъяра никъ».

Собране къамаьлаш мел даьча коммунисташа массава раьза а волаш КПСС Программаи Уставеи проекташ къоабал а йир, уж кхоачашъяра шоай низ ца кхобе шоаш кийча хилар хьа а кхайкадир.

А. КОСМИН,
КПСС Сталински райкома орготдела заведующи.

*

Сталинградски область. КПСС XXII-ча съезда сийна яхье баьннача Арчедински промыслови управлене мехкдаьттахоша укх шера планал совгIа эзараш тоннаш мехкдаьтта даькхад. Съезд хьаеллача денга кхы а кхо эзар тонн заданел совгIа мехкдаьтта даккха декхар тIайийцад цар.

Сурта тIа: Калинински эстакада тIа мехкдаьтта чудотташ латт.

Сурт Л. Куканова.

ТАСС фотохроника.

*

Ираз духдувла, дог гIоздоаха хьаст

Сийлахь-йоккхача парте Программа чулоацама мадарра хьисап дича, из яьшхача, из кхоачашъеш а кхоачашъяь яьнначул тIехьагIа а хургдолчун уйла йича цунах шийна хетар аланза, хургдолчун хьакъехьа дага ца ваьлча, из ца дийцача Iелургвац, хIана аьлча КПСС Программа проекто кхоачашде белгалдеча декхараша кер чура дог тохадолийт, гIоздоаккх.

Коммунистически парте Программа проект йийшача, яйзача, цун чулоацама маIан дича махулла дукхагIа ваха а, болх бе а, язде а дог доагIа, хIана аьлча селлара доккхий декхараш кхоачашдар, цунах хьахургдола ираз гаргадоаладара хIара советски саго къахьега деза, хIаране хьинар юкъарча къахьегама дакъа доаладе деза.

Коммунистически обществе хургдолчун хьисап деча хана уйлаша дегага хаттараш ду, цунца дагаювл.

— Кхоачашхиланза диса йиш яц,— йоах дего, хIана аьлча адамий исторе ше дегIаахара леламе хоадамболлаш тешал даьд капитализманна меттел социализм оттанза ярг ца хилара.

«Капитализмагара — коммунизмага далар — адамаш дегIаахара никъ ба» — иштта цIи яьккхай Программа проекта хьалхарча даькъа а. Цу тIа дувц цу тайпара хувцам исторе чухь хиланза ца боалаш хила безаш хилар, Октябрьски революце а СССР-е социализм котъялара а лоархIам боккха хилар, цу тIа характеристика лу социализма дунен системанна, кIоаргга йоашх дунен капитализма кризис, болхлой класса дунен халкъашта юкъера революцен болам, къамаш мукъадахара тIехьара болам. Циггача белгалдоаккх буржуазен реформистски теорена духьал къовсам лоаттабелга, машаре дахара проблема, массанахьа машар латтара дешаш.

Программа проект ешача хана хIара советски сага хеталур — вай мохк бахьан, вай халкъ бахьан, вай сийлахь-йоккха ленински парти бахьан доккхал делга, царех дегаондало елга да. Адамий историца цIаккха ца хиннача боарамеи цIаккха кхоачаш ца даьча бесса доккхийи декхараш ткъаь шера чухь кхоачашделга лерхIа йиш яц маярра йолча прогрессивни общества Iаьдал латтача, селлара лакха экономикеи, Iилмеи, техникеи, культуреи дегIаденача мехка мара.

Коммунистически общество — гаьнара хургдар дац. Коммунизм хьалъярах юкъарчал доацаш дола вай халкъо практике кхоачашду декхар хиннад. Кердача Программа проекто хьахьокх из декхар кхоачашдара эшача Iилма ларда тIа латта къоастамболлаш дола наькъаш, белгалдоах коммунизм хьалъяра керттера декхараши ханаши.

Адамашта дукха довзац шоай теоретически низаи, творчески хьакхаштлоннеи, Iилма кIоаргаллеи вай парте Программа проектаца нийслургда документаш. Коммунистически парте Программа проект — вай заман сийлахь-доккха политически а теоретически а документ, творчески марксизма-ленинизма лакхехьара хьокхам, теории коммунистически гIишлон практикеи вIашагIтохара масал да. Партена, советски халкъа, дерригача дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама керда теоретически положенеши даиман дийна болча, дегIаухача марксизма-ленинизма хьехама идеяши тел цо.

Коммунизм наха хьал а ю, наха а ю. Наьха, цар материальнии духовнии вахара, сагах мел йоахка дикалаш дегIаахийтара йоакхо елга — вай парте берригача балха хьисап да. Из йоакхо хилар къаьгга белгалдоал КПСС кердача Программа проекта тIара, цудухьа цунах сийлахь-йоккха халкъа ираза Программа аьле цIи йоакхх.

Пролетарски интернационализмана мутIахьа йолча вай парте СССР-е коммунизм хьалъярах советски халкъа сийлахь-доккха интернациональни декхар лоархI, хIана аьлча, из дерригача дунен социалистически система хьашташка а, дунен халкъий пролетариата, дерригача адамлен хьашташка а хьежжа да.

«Советски Союза Коммунистически парте коммунистически общество хьалъяра хьакъехьара декхараш» — аьле цIи йоаккхаш да КПСС Программа проекта шоллагIа дакъа. Экономически гIишлон даькъе, коммунизма материально-технически база йиллара а, дегIаахийтара а, халкъагара вахара хьал лакхдара а, пачхахьалкхен гIишлон даькъе а, социалистически демократи дегIайоалаяра хьакъехьа а парте оттадеча декхарашта шерра характеристика лу цу тIа. Цу тIа да идеологи, образовани, Iилма, культура дегIаахийтара хьакъехьара декхараш а.

Программа Проекто чIоаггIа теркал ду культура дешаш. Культура дегIаахарах сийлахь-йоккха культура революци дIакхоачашъелга хургда. Цу этапе Iалашду коммунизм котъялара хиланза дарг мел доаца дерригa а идеологическии культурнии гIулакхаш.

Коммунизмага кхоачача хана культура тайп-тайпарча хьалашка беш бола творчески болх общества берригача членаша кхетабеча а царна эшача а боараме хила беза. Советски литература, музыка, живопись, кинематографи, театр, искусства дерригa доакъош чIоаггIа лакхлургда идейни чулоацамаи художественни говзалаи дегI а дахьаш. Шерра дIадаржаргда халкъа театраш, технически изобретательство, халкъа творчества кхыйола формаш.

Коммунистически общество йоаржаяь хьалъеча юкъах боарам боаццаш лакхлу литератураи искусстваи халкъа сакхетам лакхбарца дIалоаца дакъа. Парте Программа проекта тIа йоах: «Оптимизми вахар чIоагIдеш йола коммунистически идеяши йоахкача советски литератураи искусстваи йоккха идейни моттиг дIалоац, кердача дунен гIирсхочун дикалаш кхею советски сагаца.

Литературеи искусствои дегIаахара керттера никъ ба — халкъа вахарцара бувзам чIоагIбелга, социалистически вахара эргалонаш а из дIаьхий хилар а нийсеи говзамеи хьахьокхар, мадарра кердеи коммунистически хьисапеи мел дар къаьгга а айдаь а хьахьокхар, общество дегIаахара новкъарле еш мел дар гучадоаккхилга.

Коммунистически парте йоакхо ю литературеи искусствои дегIаахара, царна нийсса лостам балара, цар идейни а художественни а боарам лакха хилийтара,— общества организацешти творчески цхьоагIонашти цар беча балха гIо а деш.

Вай парте цу йоакхонца а нийсача хьалхленах а дегIа а ихад, кхы дIахо ай а лургда дуккхача къамий мотт бувца советски говзаме литература. Цу йоакхонах хьал а кхийнаб, дегIа а ух советски писателаш, царна юкъе нохч-гIалгIай писателаш а цар кхоллаш дола говзаме литература а. Советски писателаш — дунен тIа эггара ираз долашагIа бола йоазонхой ба, хIана аьлча, царга кхаьчад исторе чухь эггара сий долашагIа йолча общесверча сагах — коммунизм хьалъеш воаллача советски сагах, цун сийлерча къахьегамах, коммунистически общества рузкъаш хьакхоллаш воаллача турпалхочох, кердача вахарах дола литература произведенеш яздара дакъа.

Нохчий, гIалгIай говзаме литература къона да — из Советски Iаьдал эттачул тIехьагIа, керда зама йолаенначул тIехьагIа мара хьахинадац. Из хьа а хиннад, дегIа а ух сийлахь-доккхача эрсий классически а советски а литература новкъосталах, цунгара хьокхам а эцаш, цунгара Iома а луш. ТIехьарча кхаь шера нохч-гIалгIай литературо нонагIа дегI денад. Вай писателашеи поэташеи цу юкъа деэткъа гаргга говзамерча произведеней книжкаш арадаьхад, вешта аьлча, хьалха дIаяхача ерригача хана яздаьрел шозза — кхозза дукхагIа. Социалистически реализма ларда тIа язъяьча, произведенеша хьахьокх нохч-гIалгIай халкъо шийн кортамукъале бахьан дуккхача хана чухь лоаттабаь къовсам, Советски Iаьдала моастагIашта духьалара къовсам, цар хьахьокх керда вахар, гучадоах ширдаьннача Iаьдалах доаккха айпаш, къовсам лоаттабу вай боахам, культура, вахара хьал дегIаахара духьале еш мел долчунца, хургдола сийрда вахар хьахьокх. ТIеххьарча хана нохчийи гIалгIайи писателаша нонагIа болх баьб КПСС ткъаь шоллагIча съездага кийчлуш. Промышленносте а, юртбоахаме а хьалха латтача нахах, вахара массадолча доакъошка — культуре, искусстве, медицине, кхычахьа шоай коммунистически къахьегамца белгалбаьннача нахах яздар, цар къахьегама говзал, овсарле хьагойтар — писателаша шоай керттера декхар лоархI.

Коммунистически общество хьалъеча наьха моральни кодекса юкъе доагIа: «Хоарцонца, тунеядстваца, дог цIена ца хиларца, карьеризмаца машаре хургбоаца къовсам лоаттабелга». Бахача нахах цхьабарех доахкача айпех — вай воай моастагIий лоархI, хIана аьлча, уж айпаш доахка нах вай хана хила йиш яц, къаьстта коммунизме хIаьта а. Вайна дегаза а хет новкъа а да хIанзолца вай обществера цхьабараш, тунеядцаш, харцлувраш, карьеристаш, мещанаш хилар. Цудухьа писателаша шоай декхар лоархI цу айпашца къовсам лоаттабарах, уж гучадахарах, цIендаь уж дIадаха шоашка кхоачача даькъе гIо дарах.

Советски литературеи искусствои декхарийла я миллионаш болча наьха гIозален а хьинара а хьаст хила, цар лоIам, уйлаш, безам хьахьокха, уж адамаш идейно хьалкхеде а, оамалий хьакъехьа царна кхетам бала а. Программа проекта тIа цу хьакъехьа дувцар литература декхараш дале а, цунца цхьана вай парте Программа проект ше дага ца ехача Iелац, хIана аьлча, цу Программах шийх лархIа боагIа болхлочо а, Iилмахочо а, колхозника а, писатела а дега гIозалеи вахара онки ийдеш бола хьаст.

ХIанз из декхар тIадул литератураи искусстваи болхлошта. Вай раьза хиле оал тIеххьарча хана Нохч-ГIалгIай писателаша шоай говзаме болх тоабаьб, лакхбаьб, уж халкъа вахарца дукхагIа бувзабеннаб, аьле. Цхьабакъда, даьчох кхоачам баь, яздаьчох тоъам баь Iе йиш йолаш ха яц хIанзара яр. Де дезаш дукха да. Эггара хьалхара декхар да писателий говзаме йоазош художественно дика а, идейни чулоацам кIоарга болаш а хилийтар, хIана аьлча, из дIадех кердача ханаша, лаккха дегIаена, дунен тIа эггара прогрессивни йола общество хьалъеча гIирсхошта цунга хьежжа духовни кхача а вахара хозне а эш.

Нохч-гIалгIай писателаш керда произведенеш язъеш, цар тIа болх беш боахк, хIаране шийн творчески планаш я. Цхьабакъда, парте Программа проект ешача хана цIаькха а кхы цIаькха а дагадоханза Iелац: хIанзарча хана, коммунистически общество хьалъеча замалахь ма эшшара дий-теш оаха ду говзаме йоазош?— аьле. Литература дешача вай ханарча сага эшшача тайпара, цун хьашташта а, уйлашта а, декхарашта а эшшаш дола жоп луш йий-теш керда араяьнна а араяргйола а произведенеш? — яха хаттар духьал доагIа.

Парте Программо шерра никъ хьабелл говзаме йоазош дегIаахара. Цудухьа вай тешамбенна хургда советски литература хьакхолларашa, берригача творчески болхлоша. Коммунистически парте хьалхле а йолаш, шоашта тIадожа сийлахь-доккха, партена а халкъа а хьалхашкара доккха сийлен декхар дизза кхоачашдергхиларах.

Наькъа водача тIашлочунна гаьнара ше дIакхача везачара сердало бIаргаяйча, цунна низ тIакхет, гIа сихагIа боаккх. Цхьабакъда, вай тIашлой дац, хIаьта вайна гур кхийтта боагIача маьлхо сийрдадаьха лоамий довкъаш санна вай дIакхача деза моттиг къаьгга сийрдаьккха коммунизма зIанараш я. Цунга сатийсад хьалха дIаяхача адамий дикагIча тIехьенаша. Царна из сердало гаьна хиннай, цхьабакъда, вайна из гаргa я, вай бакъдолаш цига дIа а кхоачаргда. «Парте торжественно дIакхайкаду: хIанзарча ханарча адамий тIехье коммунизме яхаргья».

ЗЯЗИКОВ Бахьауддин.

Новосибирски область. Сибирерча къахьегамхоша дика кхедаьд ка бола ялаташ. Сибирен ялата эзараш центнераш хьакхаьчай Даьхенга хIанзале.

Советски Союза Коммунистически парте Программа проекто къахьегама хьинар совдаьккхад. КПСС XXII-ча съезда дика совгIат кийчдеш ба ахархой — 100 миллион пунт ялата кийчъеш боахк уж.

Балхаш сихденнача барт тайна къахьегаш ба Новосибирски областа Жданова цIерахча юртбоахама артелера колхозхой. 2750 гектар долча латтан хIара гектара тIара 15 центнерал кIезигаГIа доацаш ялат даккха лаьрхIа ба уж.

Сурта тIа: Жданова цIерахча колхозе хьокхаш латта кIа. ХьалхашкахьаI—дикагIа вола тракторист Г. И. Пурескин.

В. ЛЕЩИНСКЕ сурт. **ТАСС фотохроника.**

☆◆☆◆☆◆☆◆☆◆☆◆☆◆☆◆☆◆☆◆☆◆☆◆

КПСС обкоме

КЕПАЙОАЗОН ХОАМЕХ ДОАГГIАР ДЕ

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома дийцар республикански газеташ тIа арайийннача критически выступленеш тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIа мишта доах. Соцама тIа белгалдоаккх, республикански газеташа къахьегамхой коммунистически хьехамца кхетабеш, боахама а культура а гIишлош хьалъяра декхараш кхоачашдеш областной партийни организацена дикка новкъостал деш хилар. Укх тIеххьарча хана лакхденнад «Грозненский рабочий», «Ленинан некъ», «Сердало» яхача газеташ тIа арайийннача критически выступленеш тIа дувца кхоачамбоацараш дIадоахилга. ДукхагIа йолча партийнии советскии органий, предприятей, стройкай, транспорта, колхозий, совхозий, учрежденей кулгалхоша шоай ханнахьа теркам бу кепайоазоно беча хоамий, кхоачамбоацараш дIадаха гIулакхаш леладу, шоаш даьчох газетий редакцешка хоамаш ду.

Цхьабакъда, цхьаболча кулгалхоша боаггIаш бола лоархIам бац болхлойи юртеи корреспондентай письмой, рабселькораша деча хоамий хьакъехьа бюрократически уйла лоаттаю, гучадаьха кхоачамбоацараш дIадахара де дезар дац, критически выступленеех лаьца газетий редакцешта жоп лац, цкъаза формально каьхат яздарах кхоачам а бий Iа.

«Грозненский рабочий» газето дукхаза а критика яьй Грозненски горисполкома, ремстройуправленеи цун начальника Бондаренконеи балха тIехь доккхий кхоачамбоацараш хиларах а гражданашца гIожа хиларах а. ХIаьта е ремстройуправлене партийни организаце а (парторганизаце секретарь нов. Воронкин) е горисполкома а (председатель нов. Похвищев) хоам баьбац цу хьакъехьа шоаш даьча гIулакхех.

«Цхьан метте латтар» яхача статья тIа а кхыча материалаш тIа а чIоаггIа критика йир гIишлош яреи гIишлой материалаш хьяреи управлене кулгалхошта, хIаьта иштта совнархоза председатела заместитела нов. Павловна а цар гIишлош ю индустриальни база хьаяра йоакхо еш ца хиларах. Цу хана денз ах шу совгIа ха яьннай, хIаьта «Грозненский рабочий» редакцега хIанз а жоп кхаьчадац. Газета критически выступленеш тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадахац совнархоза мехкдаьттеи гази йоаккхача промышленоста управлене кулгалхоша а (начальник нов. Качлишвили). Укх шера 25 апреле араяьннача «Гой ераш да, буровикий кхоачамаш» яхача статья тIа гучадаьхар план йохаеш хулача аварей бахьанаш. Цу материалах хIанзалца жоп кхаьчадац редакцега.

«Ленинан некъ» яхача газета тIа арадаьккхадар Чишки яхача юртарча берий туберкулезни санаторера канализационнии фикальнии хиш Аргун яхача хи чу кхувс аьнна письмо. Цу хиша Iодода хий мелача наха лазар де тарлургда. УнахцIено лораяра министерства редакцена жоп делар санаторе поглошающи канализаци ергья, аьнна. Цул тIехьагIа шу даьннад, хIаьта унахцIено лораяра министерства (министр нов. Дагаева) ше аьнна дош кхоачашдаьдац. Укх шера 17 мае газето шозлагIа а выступлени йир цу деша хьакъехьа, цхьабакъда хIанзалца жоп кхаьчадац цунах.

Наьсарен района «Назрановскийи» «Октября 40 шуи» яхача совхозашка доахани хьакхарчи дайнад, аьнна критически корреспонденцеш араяьхар «Сердало» газето. Критически выступлене тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадоахаш фу даьд, аьнна редакцес дуккхаза а даьча хаттарашта жоп деннадац е совхозий кулгалхоша а е райисполкомои КПСС райкомои а.

Укх шера 18 июне «Сердало» газета тIа араяьннача «Декхараш кхоачашде деза» яхача корреспонденце тIа хоам бора XIX партсъезда цIерахча колхозо паччахьалкхенна шуреи дулхи дIадалара паччахьалкхен плани социалистически декхараши кхоачашдац, яхаш. КПСС Сунженски райкома секретара нов. Синяткина редакцена жоп делар, газета тIа ювца факташ бакъхинаяц, аьнна. Цхьабакъда, кхы а тохкам бича, гучадаьлар социалистически декхараш кхоачаш ца дарал совгIа, шура дIаялара план а кхоачашъяь ца хилар.

Цхьаболча кулгалхоша шоашка редакцешкара даьхка письмош подведомственни организацешка дIакхухьийташ, цунца волокита еш, хIаьта из бахьан долаш редакцешкеи рабселькорашкеи критически корреспонденце тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадоахаш даьча гIулакхах жоп ца кхоачаш моттигаш я.

Белгалдаьхача цу кхоачамбоацараша тешал ду къахьегамхой письмошца советски, профсоюзни, боахама организацеша беча балха кIоаргга теркам беш КПСС цхьайола райкомаши юкхьанцара партийни организацеши ца хилара, цар шоашта тIадиллача гIулакха бехктокхаме хилара уйланца болхлой кхетабац. Цар шоаш а рабселькорий письмош теркал ца деш моттигаш кIезига яц. Письмошца беча балха тIехь кхоачамбоацараш да газетий редакцешка а. ЙIаьххача хана ца а хьожаш, письмош отделашка дадаш моттигаш нийслу. Критически материалаш тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадоахилга тIагIертта лакхдайташ хIама дац газетий редакцеша, цар кIезига язду критика тееIаераштеи къахьегамхой письмош тохкача волокита лелаераштеи духьал.

КПСС обкома бюрос Грозненски горисполкома председатела нов. Похвищева, совнархоза председатела заместитела нов. Павлова, мехкдаьттеи гази йоаккхача промышленноста управлене начальника нов. Качлишвиле, унахцIено лораяра министра нов. Дагаевай, КПСС Наьсарен райкома секретара нов. Хаматханова, КПСС Сунженски райкома секретара нов. Сеняткина теркам тIабахийтар газеташ тIеи рабселькорий письмош тIеи ювцача критически выступленеш тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадахара тIехьа лоаттабу къовсам хадданза лакхбанза барг ца хилара, дIахо а къахьегамхой творчески хьинари инициативеи лакхъе езаш хилара. Критически выступленеш тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш шоаш дIадоахаш даьча гIулакхех лаьца газетий редакцешта 5 дийнахьа йолча хана жоп лулга царгара хьадийхар.

Бюрос КПСС горкомаши, райкомаши, первични партийни организацеши декхарийла йир кепайоазонга гIолла йоаржаеш йола дикагIа йола опыт шерра юкъейоалаеш бу болх чIоаггIа тоабе.

Бюрос декхарийла йир «Грозненский рабочий», «Ленинан некъ», «Сердало», «Комсомольское племя» яхача газетий редакцеш, районни газетий редакцеш рабселькорашца беш бола болх тоабе, къахьегамхошта хьалхашка хан-ханнахьа отчеташ е, редакцешка деш дола хоамаши ухийта письмоши кIоаргагIа тахка, кепайоазон критически материалаш тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIа ца доахараштеи теркал ца дераштеи духьал чIоаггIа къовсам лоаттабе. Редакцеш декхарийла я ухаш долча письмошта цIенхаштта тIахьожам оттабе, газетий выступленей леррах яха хоамаш ханханнахьа арадаха, баьча тохкамахи письмош тIа яздаь кхоачамбоацараш дIадоахаш даьча гIулакхехи авторашта ханнахьа жоп дала.

Ханнахьа чуэцаргья хьажкIаш

ЦIаккха а ца хиннача тайпара дика хьажкIаш хьийкъай Курчалоевски района колхозашка. Укхаза кастта болалургба уж чуэца. ХьажкIаш чуэцилга эггара халагIа а бехктокхамегIа а йола ха я. ХьажкIаш сиха а дика а чуэцарга хьежжа мара вIаштIехьдаргдац районерча хьажкIаш лелаераша тIайица социалистически декхараш дизза кхоачашде. Цу гIулакхо дIадех хьажкIаш чуэцара балхаш кхетамца вIаштIехьдахар, цунна бокъонца кийчо яр.

Цу даькъе дика балхаш даьд Ленина цIерахча колхозе. ХьажкIаш лелаерий цхьайтта звенос хьалкхеяьй 400 гектар гаргга хьажкIаш. Юкъера лаьрхIача колхоза хьажкIаш лелаераша лаьрхIад хIара гектара тIара 60 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуэца. Районе а республике а гIорбаьнна цIи хеза хьажкIаш лелаераш ба укхаза болх беш. Уж ба Эльтиева Хавра, Ильясова Жансари. Къьастта дика я Жансаре звенос лелаю участок. Цо лаьрхIад хIара гектара тIара 80 центнер фуалъяьхача хьажкIий яккха.

— ХIанз хьажкIаш чуэца кийча да тхо,— яхаш дувц колхоза партийни организаце секретара нов. Гериханова. Бокъонца кийчъяьй ялат цIенду, ялат машина тIа дотта механизмаш. Тоаяьй хьажкIаш чутовсаргйола складаш, доарч. Чуйица хьажкIаш догIа дийлхача тIоада ца ялийтар духьа царна кIалдехка зIараш деш бIарчча бригада йоалл.

ХьажкIаш чуэца цIенна комбайн я колхозе. Цу тIа болх бе хьожаваьв говзагIа вола комбайнер. Кхашкара хьажкIаш хьатта тIа хьатIаоза 20 говра ворда, дукха шерча вордаш кийчъяьй.

Ленина цIерахча колхоза хьажкIаш лелаераша лерхI 15 дийнахьа хьажкIаш цIенъяь чуийца яха а, кхаш гIадамех цIен а даь гурахьа дув ялат дIаде латта аха доладе а. Из иштта хургхилара тешал ду хьажкIаш чуэцара леррттIа яьча кийчоно.

М. МУСИЕВ.

Шортта доакъар хургда

ДIадахача шера лаьттан тIа силос кийчъеш дукха гIалаташ хилар «Гудермесский» совхозе. Цхьайолча отделенешка силос дикка IотоIаяьяцар, цудухьа дика яцар из. Цу шера хинна гIалаташ укх шера хургдоацаш гувнаш а деш силос кийчъеш ба хIанз совхоза къахьегамхой.

КхоалагIча отделене силос кийчъеш цу отделенера хинна а ца Iеш цхьоалагIча отделенера а силос кийчъю комбайнаш яр. Отделенена новкъостал де вера цхьоалагIча отделене зоотехник а. Гувнаш деш силос мишта кийчъю тIахьожаш хилар из. Топпари чаи вIашагIа а теха IотоГIадир механизатораша. Цу тIа хьалъеттар кагъяь силос. Из тIайотташи IотоIаеши бар механизатораш Г. Голубев, С. Рябченко, П. Григорян. Дукха ха ялалехьа Степной яхача юрта дорстаде доахан дIалехкача юхе гув хьалбегIар цар.

Цу тайпара гув хьалбегIаб В. Ляпин бригадир волча шурий-товарни фермана юхе а.

Ханнахьа хьатIакхухьар ферме силос, хIаьта дикка Iо а тоIайора. Силоса гув хIанз а дIакъайлабац, кIезиг-дукха шелал эттача тIагIолла чана тIоа булларгба.

Дукха ха йоаццаш отделене еррига транспорти силос кийчъю машинаши силоса кхоалагIа гув хьалботтача балха дIахьожаьй. 1400 тонн силос хургйола из гув хьалъоттабеш латт И. Абдуразаков заведующи волча шурий-товарни фермана юхе.

Гувнаш деш силос кийчъярал совгIа томараш тIехьи фуалъяьхаи хьажкIаш яша йоахк. ХьажкIий силос кийчъярал совгIа магарахи судански баьцахи силос кийчъю отделене.

Н. СЕРГЕЕВ.

Новкъостий судех йола ПОЛОЖЕНИ

1961 шера 3 июле РСФСР-а Лакхехьарча Совета Президиума Указаца чIоагIъяьй

НОВКЪОСТИЙ СУДИЙ ДЕКХАРАШИ УЖ ВIАШАГIЙОХКАРА ПОРЯДОКИ

Статья 1. Новкъостий судаш хоржаш йола общественни органаш я, уж декхарийла я къахьегамца, социалистически доалахьенца коммунистически гIулакх долаш хилара, советски наьха коллективизми вIаши новкъосташха гIо дари дегIадоаладара, гражданаша вIашн лархIареи сий дареи уйланца гражданаш кхетабара чIоаггIа новкъостал де. Новкъостий судий балха тIа кертера да обществана зе-зулам доалаш, бокъонаш телхаю во гIулакхаш леладе йиш хургйоацаш хIама дар, хьакъалца, общественни кхетамца, обществана духьалара моллагIа гIулакхаш ловргдоаца хьал оттадара наьхаца наха кхетам балар. Новкъостий судаш коллектива тешам болаш, цун лоIам чакхбоаккхаш хила а еза, цунна хьалхашка бехктокхаме а я.

Статья 2. Предприятешка, учрежденешка, организацешка, лакхерча а юкъерча специальни а дешара заведенешка новкъостий судаш вIашагIйохк болхлой, гIулакхерча наьха е дешархой юкъарча собране решенех.

Колхозашка, нах чубахача цIеной эксплуатационни конторaштеи домоуправленештеи гIулакх деча е улицагIара комитеташ шийна чуйоагIача цIеношка, хIаьта иштта юрташка, поселкашка новкъостий судаш вIашагIъехк колхоза члений, цIеношка бахача наьха е юртарча, поселкерча гражданий юкъарча собране решенех, йоаггIаш йолча къахьегамхой депутатий Советий исполнительни комитетий бартах.

Йоккхача коллективашкара новкъостий судаш вIашагIйохка мегаргья предприятей цехашка, колхозий бригадашка, и. кх. а.

Новкъостий судаш вIашагIтоха мегаргья 50-нел чухнахьа саг воацача коллективашка.

Статья 3. Новкъостий судаш хорж цхьан шера къахьегамхой коллективай юкъарча собранешка гуччахьа, кулгаш айдарца. Новкъостий судаш хоржа собрани гулъю йоагIаш йолча фабричнии, заводской, моттигерча профсоюза комитеташа, колхозий правленеша, къахьегамхой депутатий моттигерча Советий исполнительни комитеташа.

Суда юкъе хержа лоархI хоржаш бараштa юкъе дукхагIа а собране хиннначарех аханел совгIа а шийна тIехьа кхадж тессар.

Суда членийн дукхал юкъарча собране къоастаду. Суда членаша шоашта юкъера гуччахьа, кулгаш айдарца хорж новкъостий суда председатель, заместителаш, суда секретарь.

Статья 4. Новкъостий судаша шоай балхах отчеташ ю къахьегамхой коллективай юкъарча собранешта.

Шоаех бенна тешам боабаь суда членаш яккха лаьрхIа ха а ялалехьа суда юкъера хьабаха йиш я юкъарча собране. Новкъостий судера дIабаьхача, е кхыча бахьанашца дIабаьннача членашта метта керда членаш хорж укх Положене 2-чеи 3-чеи статьяша маяххара йолча порядках.

НОВКЪОСТИЙ СУДАШ ХЬОЖАШ ДОЛА ГIУЛАКХАШ

Статья 5. Новкъостий судаш хьожаш дола гIулакхаш да:

1) къахьегама дисциплина толхаяр, цунца: цхьа бакъвеш бахьан а доацаш, балха ца вар, балха тIехьависар, ханал хьалха балхара дIавахар; болх цIена ца бар, е болхлочо ший декхараш бокъонца кхоачаш ца дар; кхерамзлен техника правилаш, къахьегам лорабара, кхыйола правилаш кхоачаш ца яр, нагахьа санна уж уголовни бехктокхаме деце; ца хьажар, лора ца яр бахьан долаш инвентарь, инструменташ, материалаш толхаяр;

2) менна веха общественни моттигашка а балха тIа а вари кустдоаца гIулакхаш леладари;

3) кхалсагаца ца доагIа гIулакх леладар, бераш кхетамца кхетаде ший дола декхар кхоачаш ца дар, даьцеи наьнацеи ца доагIар леладар;

4) коллектива члена сий доадар, цунна эхь деш мотт бувцар; нагахьа санна уж хьалхара дале, бIеха мотт бувцар;

5) дIаегIа гаьнаши кхыйола хIамаши йохаяр;

6) доккха доацаш зе деш нах чубаха цIенош, нах бахаш йоаца помещенеш, коммунальни оборудовани йохаяр;

7) квартирашкареи общежитешкареи распорядка правилаш толхаяр; подсобни помещенех, цIеношкарча службех пайда эцара, коммунальни гIулакхех доагIар дIадалара, цIеношка бахача наха юкъе лаьттан участкаех пайда эца порядок оттаяра хьакъехьа цIеношка бахача наьха хула къовсаме дешаш къоастадар;

8) цхьан коллектива членаш болча гражданашта юкъе 50 сомага кхаччалца долча хIаманна тIагIолла баьннача къовсама дош къоастадар, нагахьа санна къовсам бараш шоай дош новкъостий суде дувцийта безам болаш бале;

9) уголовни бехктокхаме доаца обществана духьалара кхыдола гIулакхаш;

10) административни кхыйола лоадам боацеи бокъонаш толхаяр, нагахьа санна милице, прокуратура е суда органаша из дош новкъостий суде дувца дIалой.

Статья 6. Новкъостий судашка дош дувц бокъо толхаяьр болх беш волча моттиге е из вахача.

Статья 7. Новкъостий судий бокъо яц хьалхагIа приговор яь е судо решени яь дола бокъо толхаярах а граждански бокъоний хьакъехьара къовсаме а дола дешаш дувца.

Саго даь во дар бахьан административ це дисциплинарни бехк баьбар аьнна общественни организацена е новкъостий суда шийна дезаш хилча, из новкъостий суде дувца йиш йоацаш хилац.

НОВКЪОСТИЙ СУДАШКА ДЕШАШКА ХЬАЖАРА ПОРЯДОК

Статья 8. Новкъостий судаш хьож:

1) фабричнии, заводской, моттигерча профсоюза комитеташа, общественни порядок лораяра шоай лоIамерча халкъа дружинаша, улицай, цIеной, участкови, квартальни комитеташа, кхыча общественни организацеша, гражданий собранеша хьачуденнача;

2) къахьегамхой депутатий моттигерча Советий исполнительни комитеташа, Советий хадданза йолча комиссеша хьачуденнача;

3) паччахьалкхен органаша, предприятей, учрежденей, организацей, колхозий правленей кулгалхоша хоам баьча;

4) судо, прокуроро, хIаьта иштта дознане органа хьаеннача материалех, прокурор раьза хиларах долча;

5) гражданий заявленех долча;

6) новкъостий судо ше гIоттадаьча дешашка.

Статья 9. Новкъостий суд дешашка хьож хьачуденна 15 ди далалехьа. Дош дувцаргдола хаи моттиги новкъостий суда председатела ше къоастаю, из шерра дIахойт гражданашка.

Статья 10. Нагахьа эшаш хуле хьачуенна материалаш новкъостий суде дош дувцалехьа тохк.

Предприятей, учрежденей, организацей кулгалхой, хIаьта иштта кхыбола гIулакхера нах, гражданаш декхарийла ба новкъостий судо ше дувцаргдолча дешах лаьца дIаехаш йола сведенеши документаши дала. Суда председатела е цун заместитела дош дувцаргдолаш волча сагага йолаш йола материалаш дIайовзийт, нагахьа санна дувцаш долча деша хьакъехьа теш эшаш гIулакх хуле, новкъостий судо оттаду теш волаш суда заседане ва везаш мала ва. Суде волча сага бокъо я кхы тIа а документаш хьадехеи тешаш тIабехеи.

Новкъостий судо тIабехаш бола гражданаш тIабахканза Iе бокъо яц.

Статья 11. Новкъостий судий заседанеши суда членаша дешага хьажарца дувзаденна шоашта тIадехка гIулакхаши ду балхах мукъа болча хана. Дешашка хьож нах болчча, новкъостий суда кхаь членал кIезигаГIа саг юкъе а воацаш.

Новкъостий судо дош дувцачо новкъостий суда председателал деш волчунга е членашка ший дош къоастадайта раьза ца хилар дIакхайкаде йиш я, нагахьа санна фуннагIа даь а, шийна бехк бе хьаштдолаш уж хилара бахьанаш цун дале. Ший дош дувцийта раьза ца хилар могадара е цо аьннар хьа ца эцара дош къоастаду цун дешага хьожаш йолча новкъостий судо, берригa членаш юкъе а болаш.

Новкъостий суд хьож йолаш йолча материалашка, ладувгI суде волчо, халахетар хинначо, тешаша дувцачунга. Новкъостий судо мукъа баларах заседане бараша дувцаш долча дешах лаьца хаттараш де а къамаьл де а йиш я.

Новкъостий судо заседане протокол леладу.

Статья 12. Нагахьа санна новкъостий суде дош дола саг заседане венавеце, суд декхарийла я дешага хьожилга тIехьадаккха, из ца вар бахьанаш дашха, эттача хьалага хьежжа дош дувца шозлагIа ха оттае. Нагахьа санна ше бакъве йиш йола бахьан а доацаш, суде дош долаш вар шозлагIа а тIа ца воагIе, новкъостий судо цун дош дувца йиш я из тIа а воацаш.

Прокуратурера, районни (городской) халкъа судера е дознане органера яьхкача материалех новкъостий суде хьачувенна саг ший дош дувцача хана новкъостий суда тIа ца воагIе, тIаккха материал цу органашка юхайохьийт, цар де доаггIар дергдолаш.

Статья 13. Новкъостий суда решени тIаэц дош къоастадеча юкъе дакъа лоацаш хиннача суда членех дукхагIа бараш раьза хиларца. Решене тIа оттаду даьча вочун чулоацами цунах судо беш бола бехки. Новкъостий суда решенена кулгаш язду из еш юкъе хиннараша — суда председателал деш хинначои членашеи. Гулбеннача нахага дIакхайкаю решени, массанена дIайовзийт.

НОВКЪОСТИЙ СУДАША БЕШ БОЛА ОБЩЕСТВЕННИ БЕХК

Статья 14. Новкъостий судо дош дувцаши цунах решени тIаэцаши хьалхле лелаю долаш долча законодательстваца, укх положенеца, ший общественни декхар кхетадарца.

Статья 15. Бехкеволчоа новкъостий судо е тайпа бехкаш де йиш я:

1) халахетар хинначоа е коллективана хьалхашка даьча воча хIаманна мукIарло а деш, бехка кIалхара валийта дехар дар;

2) ше даь во гIулакх де мегарг ца хилар бехке волчунга новкъосташха дIакхайкадар;

3) общественни бехк дIакхайкабар;

4) кепа теха арайоаккхаш а кепа тоханза а общественни выговор дIакхайкаяр;

5) 10 сомага кхаччалца гIод тохар, нагахьа санна даь во гIулакх къахьегама дисциплина толхаярца дувзаденна деце;

6) предприяте, учреждене, организаце кулгалхочоа хьалхашка бехке волчоа къахьегамах долаш долча законодательствага хьежжа акхарех цхьа бехк белга оттадар: кIезигаГIа алапи доагIача балха тIа хьожавар е гIулакха тIара лохвар;

7) цунца цхьана цIеношка ваха йиш ца хиларах, е чувахача цIеношца уж толхадеш цо гIулакхаш леладарах, е дуккхача хана квартира тIера доаггIар цо дIа ца даларах бехке вар ше волча квартира чура араваккха дош гIоттаде;

8) укх статья 1—7 пункташ тIа хьежа деча бехкел совгIа, новкъостий суда йиш я бокъо йоацаш леладаьча гIулакхаш тIа гIолла хинна 50 сомал совгIа доаца зе хьатакха бехке вар декхарийла ве;

Статья 16. Новкъостий судо нах болчча дош къоастадарца кхоачам бе йиш я 15-ча статья тIа оттадаь общественни бехк бара гIулакхаш юкъе а ца доаладеш, нагахьа санна бехке вар цIенча дегаца дехке а ваьнна, наха юккъе коллективана е халахетар хинначоа хьалхашка бехказа воалеи ше раьза а волаш ше даь зе хьатокхеи.

Нагахьа санна суд яра бахьан деце, бехк билла оттаваьр бакъву новкъостий судо.

Рузкъанца е кхыча граждански бокъонашца дувзаденна дола къовсаме дешаш къоастадеш новкъостий судо кхайкаяь иск йизза е цхьадолча даьке кхоачашъю, е тIа ца эцаш ют, е къовсам баьннараш вIаши тоабарца гIулакх йистедоаккх.

Новкъостий судо общественни организацешкеи гIулакхаш тIарча нахагеи дIахойт шоашта гучадаьнна бокъонаш толхаярах е кхыдола во гIулакхдарах этта хинна бахьанаши хьалаши.

Статья 17. Нагахьа санна дош къоастадеча хана бокъо толхаяьр уголовни е административни бехктокхаме оза веза аьнна новкъостий судо соцадойя, цо решени тIаэц материалаш йоаггIаш йолча органашка дIалургйолаш.

Нагахьа санна рузкъанца е кхыча граждански бокъонаца дувзаденна къовсаме латта дош къоастадеш новкъостий судо из дош чоалхане хиларах ший къоастаде йиш йоацаш хилара вывод йойя, цо дош дIалу районни (городской) халкъа судага.

Статья 18. Новкъостий судо яь решени юххера я. Нагахьа санна дийцача дешах тIайийца решени гIулакхашка хьежача ца йоагIаш а долаш долча законодательствана духьал а хуле, йоаггIаш йолча фабричнии, заводской, моттигерча профсоюза комитета е къахьегамхой депутатий моттигерча Совета исполнительни комитета бокъо я дош шозлагIа новкъостий судага юхадувцийта.

Статья 19. Хинна зе юхатакхарах, гIод тохарах е кхыдола хIама даккхарах новкъостий судо яь решени решене тIа оттаяьча ханна кхоачашъе еза. Оттаяьча ханна решени кхоачаш ца йича, новкъостий суда председатела дош халкъа судахочунга дохийт, цо шийга яйтача материалашка а хьеже, решене закона йоагIаш хиларга хьежжа, судо исполнителага гIолла решене тIа оттадаьр хьадаккха исполнительни лист лу.

Нагахьа санна новкъостий суда решени законах йоагIаш еце, халкъа судо из малагIча бахьанащца да соцам а баь, исполнительни лист ца луш ют, цунах цо хоам бу новкъостий судага, е йоагIаш йолча профсоюза комитетага е къахьегамхой депутатий Совета исполнительни комитетага из дош шозлагIа хьежа къоастаде дезаш хиларах.

ГIод техарашкара хьаяьха средстваш законах оттаяьча порядках паччахьалкхен бюджете дIачулу.

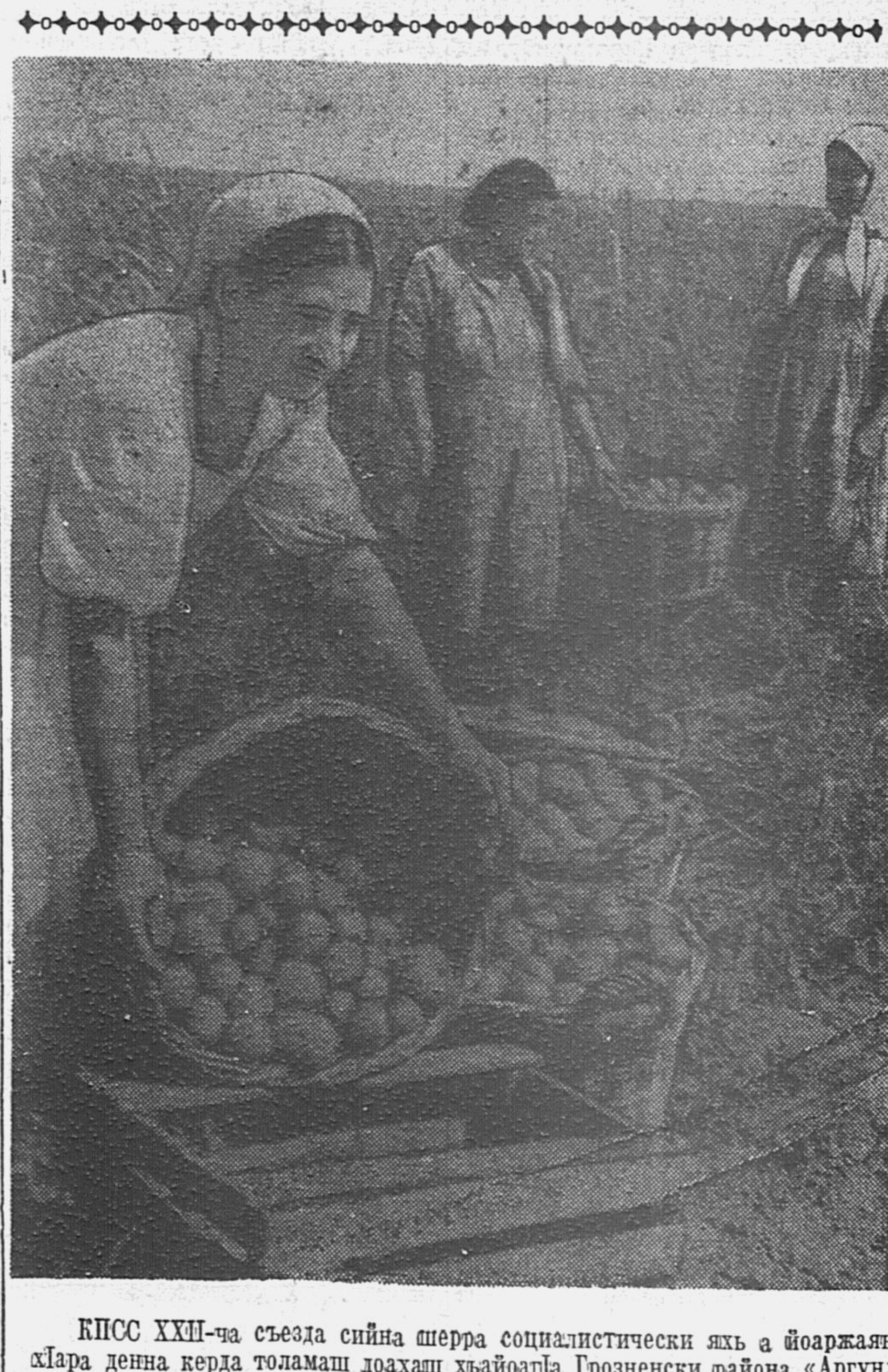
Статья 20. Харцахьа дар даьчунга шийна могийтарг ца хилар новкъосташка дIахойташ, общественни бехк беш, е общественни выговор еш новкъостий судо яь решени шера йолча хана оттаеш я. Нагахьа санна цу решенех дош дийцача, саго цу хана чухь кхы а бокъо толхаеш хIама ца дойя, цунна баь бехк тIера дIабаьннарг лоархI.

Общественни организаце, предприяте, учреждене, колхоза правлене кулгалхочо дехарах, новкъостий судо бехк беш хиннача саго еннача заявленех, е цун ший инициативах новкъостий суда бокъо я цу лакхехьа дийца ше даь бехкаш шу дIалалехьа тIерадаха. Цунах яь решенеш массанега а дIахойт.

НОВКЪОСТИЙ СУДАШТА ХЬАЛХЛЕ ЛЕЛАЯР

Статья 21. Предприятешкарча, учрежденешкарча, организацешкарча, лакхерчеи юкъерча специальнии дешара заведенешкарча новкъостий судашта хьалхле лелаю фабричнии, заводской, моттигерча профсоюза комитеташа. Колхозашкарча, нах чубахача цIеной эксплуатационни конторaштеи домоуправленештеи гIулакх деш долча е улицагIара комитеташ чуйоагIача цIеношкарча, хIаьта иштта юрташкарчеи поселкашкарчеи новкъостий судаша болх бу къахьегамхой депутатий моттигерча Советий исполнительни комитетий хьалхленца.

Статья 22. Новкъостий судашта технически гIулакх дар тIадулл предприятей, учрежденей, организацей, нах чубахача цIеной эксплуатационни контора, домоуправленей йоаггIаш йолча администрацена, колхозий правленешта къахьегамхой депутатий юртийи поселкайи Советий исполнительни комитеташта.

КПСС XXII-ча съезда сийна шерра социалистически яхь а йоаржаяь, хIара денна керда толамаш доахаш хьайоагIа Грозненски района «Аргун» яхача колхоза баьца дaараш леладу нов. Хаттатаев бригадир вола № 2 йола бригада. Съезда сийна планал дуккха дукхагIа баьца дaараш паччахьалкхенна дIадала лерхI цу бригада болхлоша. Укх шера дика хьалкхеяьй цар нарсаш, помидораш, кабуцаш, хохаш, кабачкеш, иштта кхыдола баьца дaараш а.

Сурта тIа: (ардехьара аьттехьа) бригада болхлой Изрипова Барет, Шидаева Минги, Абуева Матуса помидораш хьагулъеш боахк.

С. ШЕРИПОВА сурт.

Оаха яздаьчох хиннар

«ГIАЛГIАЙ МЕТТА СЛОВАРЬ АРА МАЦА ДАРГДА»

Иштта корта а болаш № 50 йолча «Сердало» газета тIа араяьннача заметках укх тайпара хоам бу Нохч-ГIалгIай АССР культура министра заместитела нов. Газдиева: «Нохч-ГIалгIай АССР культура министерствас книжкай издательство декхарийла яьй нов. Оздоев ИбрахIима яздаь гIалгIай метта орфографически словарь 1961 шера арадаккха».

«ЕРРИГА ТОРОНАШ ОАРЦАГIЪЯХА»

№ 58 йолча «Сердало» газета тIа техача корреспонденце тIа белгалдаьхар «Гвардейский» совхозерча хьайбай боахамера кхоачамбоацараш.

КПСС Надтеречни райкома секретара нов. Коновалова ше редакцега цу корреспонденце хьакъехьа дайтача письмо тIа бакъду совхоза хьайбай боахаме кхоачамбоацараш хинна хилар. ДIахо дувц цо, РК бюро заседане, совхоза директор нов. Шкарапуту тIа а вийха, из гIулакх дийца хилар а 1961 шера хьайбай продукци хьаяккхареи паччахьалкхен дIаялареи планаш кхоачашъяра наькъаш белгалдахар а.

Доазол дехьара

ООН-а Генеральни Ассамблея лаьрххІача сессе

НЬЮ-ЙОРК, 23 август. **ТАСС-а корреспонденташа Г. Васильевеи Л. Панамаревеи** хоам бу: кхоалагІа ди да ООН-а Генеральни Ассамблея лаьрххІача сессе ший болх бу. ЦаІ шоллагІчоа тІехьа волаш трибуна тІа бувл ораторащ Туниса духьалара французски агресси харцъе а оккупантий эскараш цу африкански мехкара Іалальмате чехка дІадоахилга дІадеха а. Пренеех къамаьлаш даьча вурийттанех духьал США-и Аргентинаи викалаша мара хьаллацанзар агрессор. Сессе беча балхо хьахьокх колонизаторий гІаьра гІулакхаш дунен общественносто чІоаггІа харцдеш хилар.

Іуйрийнара заседани хилар 23 августе. Дош лу Украински ССР викала.

УССР-а викало Л. Е. Кизяс хаьддача факташца хьахьокх французски колонизаторий тийшаболх. Туниса духьалара Франце агресси къаьнара колониальни политика дІахо яхьар да,— аьлар цо. Законахи нийсхонцеи доагІаш Туниса дІадехараш кхоачащде ца тигарах французски правительствас дерригача дунена хьалашка гучаяьккхар дерригача дунен тІа колониальни паччахьалкхений позицеш чІоагІъяра тІехьа пайда ийбеш йолча НАТО яхача агрессивни блока бокъонца йола оамал.

Цул тІехьагІа къамаьл даьча Англе викала дуккха а дуккхагІа болча ораторашa Франце леладу агрессивни гІулакхаш харцдеш даьча къамаьлашта ше раьза ца хилар дийцар. Франценеи Тунисаи юкъе хургйолча переговорашта «новкъарле» ергйоацаш «къамаьлаш дара» а цун «уйла еш хилара» а тІахьийхар цо ассамблеяна юкъе дакъа лоацараш. Агрессора оагІув хьал а лаьца, афро-азиатски мехкий резолюце проектана духьал къамаьл дир английски делегата.

Английски делегата хетачох, ассамблея декхар латт агрессе боабераш хьаллаца хаьдда йола решени тІаэцарах а доацаш, Франценеи Тунисаи юкъе хургйолча переговорашта «дика хьал кийчдарах».

Чехословацки Социалистически Республика викало К. Куркас аьлар, ший правительства тІадилларах цун делегаце кхыча делегацешца цхьана хьаллаьцар афро-азиатски мехкаша Туниса деша хьакъехьа лаьрххІа йола сесси елга дІадехаш хилар. Из сесси гулъяра факт ше а империалистически колониальнии низашта духьалара йоккха котало я, аьлар цо.

Туниса деша хьакъехьа колониальни паччахьалкхенаша лаьцача позицена критика а яь, къаьстта США делегаце позицена а еш, ЧССР-а викало аьлар дерригача халкъий кхерамзленнеи машараи кхерам тІатувсача тІема базай еррига система хаьдда дІаякkха отта декхарийла я ООН.

Генеральни Ассамблея лаьрххІа йолча сессе енача Бразиле делегацена керте латтача С. Шермонта къамаьл дир цул тІехьагІа. Цо аьлар, бразильски делегаци раьза хилар лаьрххІа йола сесси гулъе еза яхаш дІадехачоа.

Тунисера французски база лоаттаелга цхьаккха бокъо йолаш дац, аьлар Самале делегата Хасан Нур Элме.

Тунисе хинна хІамаш чІоагІа новкъа долаш дийцар Ливана делегата Хакима. Г. Хакима ВІашагІкхийттача Къамий Организаци тІахьийхар Туниса дІадехараш чІоагІа а хаьдда а хьаллацара.

Оккупационни эскарий патрулаш Малхбузерча Берлина доазонца

ЛОНДОН, 24 август. (ТАСС). Рейтер яхача агентства Берлинера яхачох, союзникий викало хоам баьб, «секторий доазув лораделга Іалашде» Малхбузерча Берлине доазон тІа английски, французски, американски эскараш дІаоттадеш латт, аьнна.

Цо аьлар, Берлина малхбузерча коменданташа деннача приказах эскараш доазон тІа даржаш латт Малхбоалерча Германе керда бокъонаш оттаяьчул тІехьагІа. Цу бокъонаша дІахойт Малхбоален а Малхбузен а оагІонашкахьарча доазонна 100 метрага кхаччалца гаргаваха йиш ца хилар. Союзни викало хоам бир, цу бІаь метр йолча зонана ха деш хургда малхбузерча кхаь сектора союзни эскараш, аьнна.

Агентства йоах, Малхбузерча Берлине 6500 американски салте ва (20 августе городе кхаьча 1.500 саг юкъе вола «тІема группа» а йолаш). Английски гарнизонаца 3 эзар гарггеи французскичунца 2 эзар гарггеи саг ва.

НЬЮ-ЙОРКА Колумба майда тІа США колониальни доала кІал латтача Пуэрто-Рико яхача гІайренна оккупаци яра духьала яь демонстраци хилар. Демонстранташка «Пуэрто-Рикорча тха кхалнаха-патриоткашта паргІато», «Колониальни статут кхыметтел жІалеша а тІаэцаргйолаш яц», «Пуэрто-Рикона паргІато» яха плакаташ дар.
Пренса Латина сурт.

ХЬАЖКІАШ ЧУЭЦАРАШТА

«Ингушский» совхозерча клуба художественни самодеятельноста коллективо дика кийчъю хьажкІаш чуэцаш болча болхлошта хьоккхаргйола концертни программа. Укх деношка каст-каста вІашагІбетталу самодеятельносте дакъа лоацараш.

Цу 13 сагах латтача барт тайнача коллектива юкъе ба: тракторист Бархaноев Мовлад, электромонтер Яндиев Муса, слесарь Гучугов Юнус, иккий пхьар Картоев Султан, лор Леднева Галя, киномеханика помощник Картоев Алихан, иштта кхыбараш.

Чулоацам дика болаш а къахьегамхой теркам тІаозаргболаш а я керда программа. Программа юкъе доагІа хоро доаккхаш дола «Са Нохч-ГІалгІайче» яха илли, партех дола илли, сакъердамера сценкаши интермедеши (эрсийи гІалгІайи меттала), къаман халхарий ансамбль. Ансамбле дакъа лоацача Картоев Алихана дергда боккхийча наьха сакъердамера халхар. Дика номераш кийчъю нов. Картоева доал деча струнни оркестро а.

Керда концертни программа кийчъерал совгІа клуба активо кагирхой салоІама сайре кийчъю. Из сайре хургья хьажкІаш чуэца йолалуча деношка, дакъа лоацаш совхоза общественни организацей викалаш а болаш. Укхаза хьокхартья цхьайола кердача программа номераш а.

Дукха ха яц «Ингушский» совхозерча клубе художественни самодеятельность вІашагІъелла. Август бетта еллай из вІашагІ. Из лоархІамера гІулакх дІадоладаьд клуба заведующе нов. Додов Азамат-Гиреи художественни кулгалхочо (совхоза контора болхлочо) нов. Кайтмазова Нинаси. Къаьстта белгалдаккха дезаш да, нов. Кайтмазова, ше дика культболхло хиларга хьежжа, художественни самодеятельность дукха езаш а цунна дика доал деш а хилар.

Кхы а дикагІа вІаштІехьбаккха йиш яр художественни самодеятельноста а ерригача клуба а болх цхьадола цІенхашттара кхоачамбоацараш децаре. Клубе бац гитара, фата, тайп-тайпара костюмаш, дика занавескаш, тоъал мебель. Укх шера ремонт а яьяц клуба. Цу белгалдаьхача кхоачамбоацарашта эгтара хьалха бехке ва совхоза рабочкома председатель нов. Хамчиев Ювсап. Клуб тоаяра гІулакхa дукхагІа йоаkхо еш хила веза нов. Додов Азамат-Гири а. Совхоза администрацегара, рабочкомагара хьадеха деза цо клуба болх тоабара мел эшар.

Эгтара доккхагІча кхоачамбоацарех да художественни самодеятельносте дакъа лоацаш вайнаьха мехкарий ца хилар. Совхоза партбюро а цун секретарь нов. Булгучев Мажит а декхарийла ва художественни самодеятельносте вайнаьха мехкараша дакъа лацара гІулакха доал де а, хІаьта иштта клуба берригa болх тоабара йоаkхо е а.

Хь. МАГОМЕДОВ.

ТХА ПОЧТАЛЬОН

Диъ шу да, нов. Зязиков Саварбик Буро-КІалха почтальона болх беш вола. Буро-КІалхарча наха дукха веза из, цо хан-ханнахьа письмош а газеташ а нахага дІакхоачийташ хиларах.

Наьха хьашташ кхоачашдар сийлахь гІулакх да. Цу гІулакха тІехь баркал дыккхад шийна Саварбика.

С. УЖАХОВ,
юрта боахама техникума студент.

ДикагІа йолча юртий Советашта

Укх деношка Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советои паччахьалкхен учрежденей болхлой союза обкомои республикерча юртий Советаша шоайла лаьцача социалистически яхьа итогаш йир. Цу яхье хьалхара моттиг яьккхача Грозненски районерча Победненски юрта Советага йитай Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета карара-кара тела ЦІе байракх, хІаьта цул совгІа хьалхарча премех 350 сом ахча а деннад цунна. ШоллагІча премех 250 сом ахча деннад Наурски районерча калиновски юрта Совета. КхоалагІа йола ши преми еннай Надтеречни районерча Верхне-Наурерча юрта Советаи Шелковской районерча Гребенски станични Советаи. Дика болх бу аьнна белгалъяьхай Веденски районера Агиштинскии, Шалински районера Колхозненскии, Наьсарен районера Буро-КІалхареи юртий Советаш.

Н. ИВАНОВ.

Дешара шу доладала массехк ди мара дисадац

Курчалоевцашта новкъостал эш

ДІадахача шерашкарчул дуккха сихагІеи дикагІеи ремонт яьй Курчалоевски районерча школашта. Цар классаш басараш хьекха, кІираш тeха хоза кийчъяьй.

Шерагара-шерга дукхагІа хул деша дагІа бераш. Районера школаш царна бизза кхоачам хиллал яц. Дешара юкъе ца озаш дукха бераш дусаргдолаш да. Цудухьа укх шера йиъ юрта хьалде доладаьдар 720 моттиг хургйолаш дола кердача классашта лаьрхІа цІенош. Цар масса а долчар пенаш хьалдетта даьннад. Цхьадолчар тховнаш дІа а къайлад. Бакъда, дуккхагІа дараш хІанз а тховнаш тІа хІама тІайилланза а ийнаш Іотоханза а да.

— ХІана хиннад из иштта? Цу хаттара жоп лу РайОНО заведующе нов. Дахтукаева.

— Цхьа бутт совгІа ха яьннай хьалде доладаь латта цІенош йистедахара духьа оаха просвещене Министерствагара новкъостал дийха. Тхона эшаш дола ахча хьожадаьд. Бакъда, хІанзалца вІаштІехьдаьннадац районерча банкера из ахча хьаэца.

Керда школаш, классни цІенош хьалделга Іалальмате чІоагІа эшаш, боккхача лоархІамера гІулакх да. Вай хьамсарча Коммунистически парте кердача Программа проекта тІа къаьстта белгалдаьккхад из, цун боккха лоархІам а баьб. Укх гарггарча деношка сихдаь дІадоладе деза хьалдеш латта классни цІенош йистедахара балхаш. Школе доацаш цхьаккха бер диса йиш яц!

ВІалла ла мегаргдоацаш хІама да цхьаьккха а. Іалальмате ледара леладу районе дешархой учебникашца, кхыдолча дешара эшача хІамашца Іалашбелга.

ЦхьоалагІча классашка укх шера дешаш хургда 1167 бер. Цхьабакъда, 500 дешара книжка мара дац. ШоллагІча классашка дешаш хургва 1020 дешархо. Царна а кхоачам хиллал учебникаш дац. Эшаш да 220 учебник «Родная речь», хІаьта нохчий меттала грамматика вІалла а дац. КхоалагІча классашкарча дешархошта эш тайп-тайпара 1800 учебник.

ДиълагІча классашка дешаргдолча берашта дезача учебникех алхха 50 процент мара Іалашдаьдац.

Укх шера Курчалоевски районе школашка деша вагІаргва 4255 дешархо. Царна лаьрхІа денад 25 эзар тетрадь. Уж кІезига да, тетрадашца къаьстта во Іалашбаьб цхьоалагІчеи шоллагІчеи классашкара дешархой.

Иштта ледара латт дешархой дешара формаца Іалашбелга а. Нагахьа санна цхьаццайолча тикашка маІача берий форма яле, цхьаннахьа а нийслац йиІигашта эшаш йола дешара форма.

Курчалоерча, Майртуперча, БІачи-Юртарча тикашка дешархошта тІабувха кІезиг-дукха кога гІирс ба. Бакъда, ерригача района тикашка мел бола кога гІирс дІалаьрхІача а из хилац эшачунга диллача 30 процент мара.

4 ди мара дисадац дешара керда шу дІадоладала. Курчалоевски района цу денга яьча кийчонга хьежача къаьгта гучадоал курчалоевцаш дешара шу доладе бокъонца кийча боацилга. Махулла сихагІа хьалдаь йистедаха деза классни цІенош, дешархой Іалашбе беза эшача учебникашца, дешара формашца, тІабувхача кога гІирсаца. Цу гІулакха эшачунца новкъостал де деза просвещене Министерства, районни партийнии советскии органаша.

Х. МУСТАПАЕВ.

„Юрта боахама хьалхле лелаерий библиотечка"

Нохч-ГІалгІай книжкай издательства арахийцай республикерча юрта боахама хьалхле лелаерий опытах йола лакхе белгалъяьккха библиотечка.

Шалински районерча «Джалка» яхача совхоза цІи хезача хьажкІашлелаерхочо нов. Зармаев Іабдал-СаІида «гектара тІара 141 центнер» яхача ший брошюра тІа дувц хьийкъа хьажкІаш хьалкхеяра наькъаш.

Пайданера а лоархІамера а хьехамаш ду «шортта ялаташ кхедара никъ» яхача («Октябра 40 шу» яхача совхоза хьажкІашлелаерхочо Кусиев Зайдата хетаьча) Нохч-ГІалгІай АССР цІи хезача агронома Б. Романенко брошюро. Шоай балха опытах лаьца брошюраш яздаьд Наурски районерча Ленина цІерахча колхоза жа Іуно Ф. Плотникова, Грозненски шурий совхоза свинарка Наумовас, Ермоловски птицесовхоза птичница Н. Олюнинас.

М. АУШЕВ.

ЛадувгІа радиога

27 августе

РВ-23: 6.00 — пионераштеи школьникаштеи передача (эрсий меттала); 16.20 — «УнахцІено» — журнал (нохчий меттала); 16.40 — сатирически журнал (нохчий меттала); 17.20 — доттагІлен концерт.

УКВ: 9.00 — Волшебника ученик» радиоспектакль; 9.57 — «Тха воІ мекъа хила мишта Іаьмар» — даьштеиноаноштеи передача; 10.12 — Испански музыкантах Альбенисах дувцар; 18.00 — Москвера трансляци; 19.00 — Московский камерни оркестра концерт; 19.43 — Кавказа халкъий ашараш; 20.26 — «Свистать всех на верх» яха радиопостановка; 21.07 — «Эрсий халкъа йиш Л. Н. Толстой произведенешка» — литературно-музыкальни передача; 21.38 — Струнни оркестра симфони; 22.08 — Доазол дехьарча композиторий легки музыка концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИ: 12.00 — «Къона ленинец» — журнал; 12.45 — «Капитана Лейманиса фуражка» — киноочерк; 13.05 — «Бек-Кап гІайрен къайленаш» — художественни фильм; 18.00 — Доазол дехьарча гІулаkхий хьакъехьа коментатора выступлени; 18.20 — Киножурнал; 18.30 — «Таханар ди — коллектива рубеж». (ЦРМЗ-ера репортаж); 18.45 — Надтеречни района художественни самодеятельноста концерт; 19.25 — «Телевизионни кердадараш» (эрсий меттала); 19.40 — «Сиглара морхаш дІайолх» — художественни фильм; 21.10 — «Начало большого похода» — яха документальни фильм.

28-ча августе

РВ-23: 6.35 — «Социализма вежараллий мехкашка» — беседа (нохчий меттала); 6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.15 — «Космически кемаш тІа микроклимат» — беседа (эрсий меттала); 8.15 — «Хьайбай продукци дукхагІа хилийта» — беседа (нохчий меттала); 8.28 — эрсий халкъа ашараш; 8.48 — «Даьштеиноаноштеи хьехамаш» — учитела беседа (гІалгІай меттала); 17.00 — керда хоамаш (гІалгІай меттала 17.10 — «ГІишлошъерхоша — партен съезда» — передача (гІалгІай меттала); 17.25 — ашарий антракт; 17.30 — керда хоамаш (нохчий меттала): 17.45 — «Халкъа материальни хьал-таро лакхъяккхара КПСС декхараш» — беседа (эрсий меттала); 18.00 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.15 — «РадиоладувгІархой письмоех....» — передача (нохчий меттала), 18.30 — Нохч-ГІалгІай ашарий концерт.

УКВ: 9.00 — «Дукха деза сона дІаьха наькъаш!» — литературно-музыкальни передача; 9.39 — «Искра» тІара Птичкина сюита; 10.04 — «Городах лаьца ашараши стихаши» концерт-обозрени; 19.00 — «Плавучий театр» оперетта; 20.41 — Нохч-ГІалгІай ашарий концерт; 21.25 — Венгерски халкъа ашараш; 21.55 — Лемарка ашараш.

Ред. зам. Дж. ХАМАТХАНОВ.

Африка тахан

Африка тахан — из дегІаухаш а доккхий хувцамаш деш а зама йоаккхаш йоалла континент я. Дуккхача бІаьш шерашка колониализмо юхасецаяьй африкански халкъаш дегІаахара процесс. XVI-чеи XIX-чеи бІаь шерашка, К. Маркса яьххача тайпара, «Іаьржа цІока дарашта аьхке уха аре»[1] яьр Африках. Лаьш бохкаш болча европейскии американскии совдегархоша Африкера хьаккухьар дийна товар — лаьш, хІаьта из бахьан долаш 100 миллион саг кхоача а венна, нах боацаш яьсса йисар континент.

XIX-чеи XX-чеи бІаьшерашка империалистически эксплуатаци еш зама эттар Африке. Бедал духъювла хьаст, товараш дохка рынок, метрополий капиталах гІирсаш деш бола мохк баьбар африкански континентах. Пайдаш дуккагІа даха гІерташ цига бахача наха къиза эксплуатаци йора колонизатораша. ВІалла а'ла йиш йоаца хьалаш тІакхоачадаьдар африканцашта.

ЗІанараш дІайоахаш я хІанз Африка. Ерригача капитализмана кризис хилар хьа а хьокхаш вайна бІаргатучча йохаш латт колониальни система. Нагахьа санна Азера колониальни система шоллагІа дунен тІом йистема баьллинге а йоха йолаеннаяле, Африкера колониальни режимаш сихха дІаяха йолаеннай 50-гІа шераш юкъе кхаьччача хана. 1955 шерга кхаччалца африкански континенте шоай лоІаме йолаш пхиъ мара паччахьалкхе яцар, цига бахараш 25 процент мара Африкера нах а боацаш. Пхи шу совгІача хана, 1956 шера денз 1961 шерга кхаччалца, кхы а 23 шоай лоІамера паччахьалкхе хьахилар. ХІанз Африке шоай лоІамера 28 паччахьалкхе я, цига бахача нахах 75 процент бараш континентера нах а болаш.

Шоаш деш дола ийрча ловзараш хоза хетийта безам болаш, Африка мехкаш шоай лоІаме далар империалистически державаша лелаяь политика бахьан долаш да яхаш дунен общественность Іехае гІерт колонизатораш. Мадарра аьлча Африкера колониальни система йохар империализмана духьала революци хилар да.

Къона африкански паччахьалкхенаш шоашта караерзае гІерташ ба империалисташ хІанз а, колониализма керда формаш царна качйоkха гІерт уж. Советски Союза Коммунистически парте Программа проекта тІа йоах:

«Политически кортамукъале яккхарах чакхйоалаш яц къамий-кортамукъален революци. Из кортамукъале чІоагІа а хургьяц, цунах дош доацар а хургда, нагахьа санна революцено социальнии экономическии вахара чухь кІоаргга хувцамаш ца дойя, къамаш дегІадахкара эгтара саготагІа дола декхараш кхоачаш ца дойя».

ДукхагІа долча Африка мехкаша хІанзале а яьккхай политически кортамукъале, цхьабакъда, дуккхача мехкашкара колониальни режим хІанз а дІаяьккха яланза я. Английски, французски, португальски, бельгийски, испански колонизатораша шоай низ кхоачар ду колонешка шоай доал лоаттаде гІерташ. Цу гІулакха колониализма керттера чІоагІало я хІанз Америка ВІашагІкхийтта Штаташ.

Эгтара йоккхагІа йола колониальни держава я Великобритани. Африкерча цун доалахьарча мехкашка вахаш 32 миллион саг ва хІанз. 10,3 миллион саг вахача Алжире ше деш дола доал чІоагІде гІерташ цига тІом лоаттабу хІанз Франце. Франце колониальни лоала кІал Іазап озаш я хІанз а Французски Сомали оалаш йола 70 эзар саг ваха моттиг. Португальски колонешка вах 11,5 миллион саг. 5 миллион гаргга нах бахача Руанда-Урунди яхача мехка хІанз а доал деш я Бельги. Испански колонешка бах 700 эзар совгІа нах.

1960 шера 14 декабре СССР-о дош оттадарах ООН-а Генеральни Ассамблея исторически Декларации тІаийцар колониальни мехкаштеи халкъаштеи кортамукъале ялара хьакъехьа. Алжире, Конго, Анголе. Африкерча кхыча мехкашка хиннача событеша хьахьокх ООН-а из декларации кхоачаш ца яйта империалистически державаш гІерташ хилар. Шоай кортамукъале а лоІам а бахьан долаш дІахо а чІоагІа къовсам лоаттабе безаш да халкъаш.

ХІанз 6 шу дизад къонахчал долча алжирски халкъо французски империалисташта духьала къовсам лоаттабу. Цу къовсаме веннав 1 миллион гаргга алжирец. Алжирски халкъа ший лоІаме хила бокъо хилара хабарах мукІарло ду французски правительства, хІаьта гІулакхашка диллача из гІерт къаьначарна меттел керда колониализма зІанараш Алжира качйоkха. Дукха ха йоацаш Эвиане переговораш еш французски правительства дош оттадир мехкдаьттана а лаьттах йоахкача кхыча пайданерча хІамашта а йІаьхий йола Сахара Алжирах дІакъоастаяра хьакъехьа. Алжире цу тайппара ший тІема базаш лоаттае а гІерт французски правительство. Алжир къовсам лоаттабеш я, хІаьта алжирски халкъа нийсхон гІулакх торгхиларах цхьаккха шеко хила йиш йолаш а дац.

Укх тІеххьарча ханналца Анголеи Мозамбикеи яха португальски колонеш хьоахаеш а яцар. Цхьабакъда, дунен тІа цхьаккха мохк хургбац португальски колонешка миссел къиза а оакхарий хьисапе а къамашта экономически политическии Іазап лоаттадеш. Демократе, кортамукъален, ший лоІаме хилара хьакъехьа деш дола моллагІа къамаьл общественни порядок телхаелга а правительствана духьалара гІулакх а лоархІ укхаза. Португальски Гвинеерча къамий-кортамукъален болама лидерех волча Гомес Беларминоса яздаьд: «Африкера а дерригача дунен тІара а са вежарий! Тха къамаргаш Іувдаш латт. Тхо йист хилац тхоай дош хьал ца оттийтандаь. Тха са дукъаш латт. Нагахьа санна наьха сакхетам сомабоах, аьнна тхогахьа саг бехке веш хилча, цунна мотт тох, сиха лех цунцара чІир:- из саг бийсанна лаца а лаьце, беза кхера кач а элле, форда чу кхосс— «ший безам бале чкъаьрашта хьехаргья укхо лакхагІа йола демократи», аьле.

Цхьабакъда, португальски колонешкара лоалла латта халкъаш кхы сатохалургдоацача доалаш латт. Цунна тешал ду 1961 шера юххье Анголе гІеттача восстане. ГІайттарий кара яхай къилбаседен Анголера массехк район. ГІайттараш, цІий Іо а дахийта, тоІабе гІерташ колонешка сихха эскараш ухийт португальски колонизаторашa.

ЛоІам бахьан долаш къонахчалца къовсам лоаттабу Малхбоалени Центральнии Африкерча английски колонешкарча халкъаша. Шерра баьржача кортамукъален боламо низ барах английски колонизатораша хІилла лелаю, африканций политически бокъонаш кІезиг-дукха совйоах, цхьабакъда, цар шоай берригa низ оарцагІбаьkкхаб цу мехкашка шоай доал лоаттаде гІерташ. 1961 шера март бетта Кенеи Угандеи (Малхбоален Африка) хержар Законаш арадоаха советаш. Уж органаш духхьашха хержар африканцаш дукхагІа а болаш. Цхьабакъда, африканцаш, хьалхагІа мо мара шоай мехка гІулакхашта доал де йиш йоацача баьхаб. Лакхехьара Іаьдал губернаторийи цар тІахьожама кІаллаттача правительствайи кара да, хІаьта Законаш арадоахача советаша кхоачашдераш консультативни органий декхараш мара дац. Шоай мехкашта йизза кортамукъале яккхар духьа къовсам лоаттабеш ба Кенереи Угандереи африканцаш.

Кортамукъале яккхар духьа лоаттабеча къовсаме доккхий толамаш даьхад Англе доала кІаллаттача Танганьика яхача мехко. 1961 шера декабрь бетта ший лоІамера Африка паччахьалкхе хургья Танганьиках.

1953 шера Родезеи Ньясаландаи Федераци вІашагІйоллара наькъаца Центральни Африке шоай гІулакхаш чІоагІде дага хиннабар английски колонизатораш. Къулбехьен-Африкански Республика санна йола расистски паччахьалкхе е гІерт Федерацех Къулбехьени Къилбаседени Родезе баха тІабаьхка европейцаш. Цхьабакъда, африканцаш лаьрххІа духьалбаьннаб федерацена, цар дІадех из дІахецар а хІара мехка политически кортамукъале ялар а. Федераци йолчча йитар духьа, африканцашa дІадехаш дола цхьадола хІамаш кхоачаце лаьрхІар английски колонизаторашa. Законаш арадоахача органашка африканцашта кІеззига дукхагІа моттигаш хулийташ йолча конституционни реформай проекташ кийчъяьй Къилбаседени Къулбехьени Родезе. ХІаьта а цу органашкара дукхагІа бараш хьалхагІа санна баха тІабаьхка европейцаш хургба. Геттара дика гуш да, хьалхле лелаю балхаш кхыча мехкашкара баха тІабаьхкача нахага а хургдоацаш, массаза а шоай мехка бахача дуккха а дукхагІа болча наьха викалашка хургдолаш йола паччахьалкхен органаш вІашагІйоkха шоашта бокъонаш лулга дІадехаш болча африканцашта цу тайпарча цхьаццадолча хІамаша кхоачамберг ца хилар.

ХІанз цхьаннена а шеко яц, колониализм ший тІеххьара денош доахаш хиларах. Цхьабакъда, политически кортамукъале яккхарах чакхдалац африкански мехкаша империализмана духьала лоаттабеча къовсама декхараш.

Африкански паччахьалкхений кортамукъаленна къаьстта чІоагІа кхераме я кхыча мехкаша яхкаь Іалальмате дукха тІема базаш. Кортамукъале лург качъехкар уж базаш къоначa африкански мехкашта. НАТО яхача агрессивни блока юкъейоагІача империалистически державаша чІоагІа лоаттаю Африкера шоай тІема базаш. Бизертера французски эскараш арадоахилга Туниса правительства дІадийхача хана Французски правительства Тунисера ший гІулакхаш ца толхадар духьа цунна духьала агресси йолайир. Къоначa паччахьалкхенаша яьккха кортамукъале йоаяр духьа империалисташа каст-каста тийша балхаш а провокацеш а лелаю царна духьала. Из дика хьахьокх Конго хиннача событеша.

Къоначa африкански паччахьалкхений лоархІамегІара декхар да шоашта экономически кортамукъале яккхар а экономически, социальни, культурни гІулакха шоай мехкаш сихха дегІадоаладелга а. Колониализма Іазапах мукъадаьнна мехкаш малагІча новкъа гІоргда — дегІаахара капиталистически новкъа гІоргда е капиталистически боацача новкъа гІоргда — иштта я цар халкъашта хьалхашка латтача керттерча проблемаех цаІ. «МалагІа никъ хоржаргба — халкъий шоай чухьара тІулакх да,— йоах Советски Союза Коммунистически парте Программа проекто.— Дунен халкъашта юкъера низаш хІанз санна нийсденнача а дунен социализма системагахьара чІоагІа новкъостал де дика торо йолча а хана хьалха колонешка даьхача халкъий йиш я шоашта гІойле йолча тайпара из дош къоастаде».

Ший массайолча формашцеи гІулакхашцеи колониализм дІаяккхарца цхьана кІезига дегІадыкха мехкаш экономически тІехьадисачара хьалхадахар лоархІамегІара гІулакх да. Советски Союза Коммунистически парте Программа проекто белгалдоаkкх: «Колониальни Іазапах мукъадаьнна мехкаши халкъаши декхарийла да хІанзарча ханара юкъмоттигера проблема къоастаеча керттера дакъа лаца — дунен керда тІом юхатоха». Дерригача дунен тІа машар хилча мара вІаштІехьдаргдац къонача африкански паччахьалкхенаша доккха декхар кхоачашдара эша хьалаш Іалашде — исторически лоацача ханашка хьалха латтача мехкашта тІехьакхе а африканций вахара хьал лакхде а.

Африка халкъашта хов, империалистически лоал тІера даккха а шоаш тІехьадитача боаж-моарзагІана юкъера довла а уж гІертар социалистически мехкаша чІоагІа къоабалделга. Советски Союза Коммунистически парте Программа проекта тІа аьннад: «КПСС ший интернациональни декхар лоархІ къамий кортамукъале йоаkкхача а чІоагІеча а халкъашта, цІеньяь колониальни система дІаяkкхар духьа къовсам лоаттабеча дерригача халкъашта новкъостал делгах».

М. БРАГИНСКИЙ.

1 К. Маркс. «Капитал», 1951 шера арахийца 1-гІа том, оагІув 754.

Тахан кинотеатрашка

«Челюскинций» цІерахча кинотеатре.

Йоккха зал — **«Ца йовзачун письмо».**

Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

ЗІамига зал № 1 — **«Ца йовзачун письмо».**

Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

ЗІамига зал № 2 — **«Ца йовзачун письмо».**

Долалу: 2, 3, 5, 7, 9.

ЗІамига зал № 3 берий сеанс. **«Ткъамаш дола защитникаш».**

Долалу: 9.30, 11.30.

«Данте улицагІа саг вер».

Долалу: 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30.

«Родина» яхача кинотеатре».

Берий сеанс **«Баьццара патруль».**

Долалу: Іуйрийна 9 сахьат даьлча, **«Инспектор вар».**

Долалу: 9.45, 2.15, 5.45.

«Мукъа мух».

Долалу: 12.30, 4, 7.30, 9.15.

28-ча августе денз **«Ца йовзачун письмо».**

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 15, Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахареи, экономикаи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул, Сталина, 15, Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цІерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3.

Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ03126 Заказ № 4649